

14de Marg.

1883.

25de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af A. Thronsen.

30te April. — 8de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“,

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afvejlende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aar i Omflag to Gange om Maanedn (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago), eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: R. Thronsen, Box 1014, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paaalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

Læge J. Q. Taylor garanterer enhver en tynd og omhyggelig Udørelse af alt til Haget behørende Arbejde for moderat Betaling. Speciele Omhu anvendes paa Bevarelsen af de naturlige Tænder. Alle Guldfuldninger udføres efter nyeste Methode og faa billigt om Arbejde af bedste Slags kan gøres.

Office over Ben Bears Clothing-Store,

Decorah, Iowa.

J. J. O. Gremm

sælger

Pianoer, Orgler, Violin-Strenger, Sy-Maskiner, Olje, Naale etc.

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælges.

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med nogen Anden.

☛ **Pianoer og Orgler stemmes, og Arbejdet garanteres.**

Office i C. B. Shepard's Juveler-Vutik, en Dør Syd for Leonards Bog-Store ligeoverfor Postofficeet.

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

14de Aarg.

30te April 1883.

8de Hefte.

Fjeldbondens Kone.

En liden Egteskabshistorie.

(Fortsættelse.)

IV.

I Nabostaden var der Høstmarked i Forbindelse med et Dyrskue. En saadan Dag gjaldt for de omliggende Landsbyer for en stor Fest. Jorderne laa som uddøde, Alt hvilede og valfartede i Søndagspuks til Staden. De store Marker ved Stadens Port var pakkend: fulde af Boder for Skue- og Njobelystne, saa at der for det maafevis sammenstrømmende Folk var rig Anledning til at blive af med sine Penge. — For Dyrskuet var der opreist et vidtloftigt Telt, foran hvilket et Musikkorps af 3die Rang blandede sine skurrende Valfetoner med de firfødede Sangeres Melodier.

I Gjestgiverstedet „Kuglen“ var et Selskab af Bønderfolk samlet til Middags under livlig Samtale. Dparterne fattede frem alle Slags kogte og stegte Sager og bragte den ene Flaske Rødvind efter den anden. Man havde spist og druffet godt; thi Selskabet havde fri Fortæring. i det Mindste de sex af dem,

— den syvende betalte Laget; thi han havde ved Udstillingen taget første Præmie og maatte dog nu spendere lidt. Fjeldbonden var den lykkelige. Hans Rødstimmel havde saaledes stufket Prisdommerne i Vinene, at de snart blev færdige med sin Dom.

Fjeldbonden var ganske purpurrod af Lykke og Stolthed og modtog med Velbehag sine Drikkebroders stadigt fornnyede Lovprisninger, nodede og ved Leilighed til at drikke af det kostbare Sølv-Præmiebæger og gjorde sig selv ret tilgode. I saadan Glædesrus forløb den ene Time efter den anden, indtil han endelig trak Uhret frem og med Skræk saa, at Aftenstumringen allerede var begyndt. Han havde lovet sin Kone at være tilbage igjen kl. fire, og nu gif den allerede stærkt til sex. Han stod hastigt op og jogte efter sin Hat.

„Allerede bort?“ tiltraabte Drikkebrodrene ham.

„Jeg maa hjem, jeg er allerede bleven over min Tid.“

„Djo!“ raabte en af dem med udfregtet Drankerost, „deraf bliver der Intet! Nu skal først det Bedste komme, vi maa dog endnu saa os et Slag Kort. — Det skulde tage sig godt ud, om vi ikke vilde udnytte en saadan Dag! Du kan saa alligevel intet Videre foretage dig idag. Bliv nu her, Ehrenfried, saa ungdomsfriskt et Mode faar vi ikke mere!“

Fjeldbonden havde allerede Hatten i Haanden og stod vaklende. Det var saa herligt her, han folte sig saa festlig stemt, en saadan Dag kom ikke saa let igjen, — skulde han ikke udnytte den? Og saa var det saa længe, siden han havde roret ved Kortene, — idag kunde han dog vel engang unde sig selv den Blæfir! — Men hans Kone ventede hjemme, og hvad vilde hun sige, naar han først i Mulm og Mørke kom tilbage? Nei, lod det i hans Fjndre, det er dog bedre, at jeg gaar! Og dermed satte han Hatten paa.

Men da sprang Selskabsbrodrene til og omringede ham. „Holla, Ehrenfried, gjør nu ingen Ophævelser, men bliv,“ raabte En og greb ham ved Armen.

„Hvad for Noget?“ raabte en Anden leende. „Der ligger altsaa Hunden begravet? Ehrenfried, jeg tror virkelig, du staar under Toffelen!“

Og dermed begyndte det hele Selskab at have ham tilbedste: det var allerede længe bekendt i Egnen, at den vatre Elisabeth var vel stiftet til at regjere, og al Verden rystede paa Hovedet over, at Ehrenfried fandt sig i, at Smoret blev taget ham af Brodet. Disse Bemærkninger gjordes vistnok i en spogende Tone; men Blodet for dog Fjeldbonden til Hovedet. Det forekom ham, som Mændene havde Ret. Hvad han hidtil kun havde havt en ubestemt Følelse af, det blev ham nu paa en Gang soleklart.

Stod han da ikke rirkelig under Toffelen? Det var saa prægtigt her, han var for sit Liv gjerne blevet her. Hvorfor greb han da til Hatten? Var ikke hans Kone Skyld deri? Doede ikke hun et saadant Herredømme over ham, at han for hendes Skyld holdt paa at negte sig en Fornoielse? Og nu steg der en mørk Harmen op hos ham, og Harmen samlede sig til Trods. Er jeg ikke Herre, og kan jeg ikke gjøre, hvad jeg vil? Er det ikke en Etsjændsel for en Mand, naar han lader sig kjonere af sin Kone, tilmed en, som ikke har bragt med sig saa meget som en eneste Dre i Medgift?

Hastigt kastede han Hatten paa Bordet og tvang sig til en skjærende latter, — Kammeraterne skulde dog ikke saa Ret! „Hvad ønsker J?“ udstødte han „Hr. Vært, et Spil Kort og endnu et Par Flasfer!“

„Saa skal det være, Ehrenfried,“ hed det, „du er en sjæt Kar!“ Og dermed spildtes Bordet med blanke Kronestykker.

Spillet gik i Begyndelsen ganske smaat og uskyldigt; men snart begyndte Kronestykkerne at rulle i Spillet og vredelede hvert Dieblif Eiermand. Værten bragte, da det blev mørkt, et Par Lys, og da de første efter tre Timers Forløb var nedbrændte, vilde han tænde et Par nye. Men da reiste Fjeldbonden sig og saa paa sit Uhr, — Klokken var allerede over ti, nu maatte der dog gjøres en Ende paa Spillet, saa meget mere som der saa temmelig var gjort Ende paa hans rede Penge. Han havde idag havt Uheld med sig og var bleven en hundrede Kroner fattigere.

Selskabet stiftes ad, og Fjeldbonden raabte paa sin Dreng. Han var først intetsteds at finde, endelig kom han krybende frem af Halmen i Vognskuret og gned sig fortunlet i Dinene. Han haadte

ikke kunnet hylte sig for Sovnen, da hans Herre lod ham vente Time efter Time.

Fjeldbonden for saa hidstigt løs paa ham, at han diebliffelig kvitnede til og i et Nu sit Hestene for Vognen.

„Kjør til og spar ikke paa Pidsken“, tilraabte Bonden ham, efterat han havde sat sig tilrette i Puderne.

Han sank hen i en mørk Grublen, der end mere forøgedes ved Mattens Mærke, og den onde Aand, der havde slumret længere end et Aar, meldte sig atter. Paa den vundne Præmie tænkte han ikke mere, de tabte Penge pinte ham heller ikke synderligt, — at man havde sagt ham lige op i Ansigtet, at hans Kone havde ham under Tøffelen, den Tanke lagde helt og holdent Beslag paa ham, det nagede ham og lod ham ingen Ro. Og jo mere han nu tænkte efter, desto vildere blev hans Sind. Var det kanste ikke saa? Hos sin første Kone kunde han komme hjem, saa sent det skulde være, aldrig havde det sat ham graa Haar i Hovedet. Hvorfor var det nu anderledes? Hans Stolthed oprørtes, skal jeg lade mig det fortælle af Folk, at jeg i mit eget Hus er Nummer to?! De havde sagt det for Spøg, men ment det for Alvor, det forstod han meget vel! — „Kjør dog paa, Johan!“ lod Kommandoen til Rudsken, „det gaar jo som til en Begravelse!“

Rudsken rystede paa Hovedet og brummede for sig selv: „Naa, hvor mange Flasfer har han vel nu sat tillivs! Som til en Begravelse skal det gaa, og Bæsterne kan knapt snappe efter Veiret! — Hvad vil vel Konen nu sige!“ —

Endelig naaede man Landsbhyen og Gaarden. I Døglighstuen var der endnu Lys, det glintede frem gennem de i Vindueslemmerne udstaarne Hjertes.

Fjeldbonden bed en Ed sønder mellem Tænderne og traadte ind i Stuen. Lis-

beth kom ham imøde med en bekyrret Mine. „Men, kjære Ehrenfried, hvor er du bleven af saa længe? Du vilde jo være tilbage Kl. 4. Jeg har været i stor Ungstelse og er bleven oppe.“

„Det havde du slet ikke haadt nødig“, svarede Bonden mørk, idet han kastede Hatten fra sig paa Bordet. „Du har vel villet kontrolere mig? Jeg behøver ingen Kontrolor!“

Konen blev staaende med vidt aabent Mund, hun var inderlig forstræffet over denne uvante Tale og vidste ikke, hvad hun skulde svare.

Det kom øiensynlig Bonden ubeleiligt: han ønskede at opirre sin Kone, han havde Hjertet fuldt af Harm, og den skulde udstømme sig i en hidstigt Ordverel. Men da nu Lisbeth taug, maatte han gaa tilfjængs med den undervejs opsamlende Urgrelse, der ikke var bragt under Kogepunktet ved Vinen, og det tjente just ikke som Sovepulver. Han væltede sig frem og tilbage paa sit Leie lige til den lyse Morgen og stod endelig op fuld af Mismod.

Lisbeth havde ikke Mod til at tale til ham. Hun frygtede et nyt Udbrud og lod ham drikke sin Kaffe alene, for at hans Hestighed først kunde dunste bort.

Dermed havde hun nu for anden Gang gjort ham ilde tilpas. „Hvad for Noget?“ raabte han, vil du endnu tilmed trodsig gaa og mule, fordi jeg ikke allerunderdanigst har efterkommet din Befaling? Det skal jeg engang for alle frabede mig. Jeg er Herre i Huset, forstaar du!“

Lisbeth sit Taarerne i Dinene. „Men, kjæreste Ehrenfried, hvorledes er det med dig? Jeg forstaar slet Intet af alt dette.“

„Desto bedre forstaar jeg det“, raabte Bonden og slog i Bordet, saa Kalken faldt af Baggene. „Og lad mig blot

være fri for Hysten, den er ganske overflodig. Gaa hellere hen og besorg, hvad du har at bestille!"

Stiltiende og med tungt Hjerte gif Lisbeth ud og søgte efter en Forklaringsgrund for sin Mand's beshnderlige Udfærd, men fandt ingen.

Bonden gif ud paa Marken til sine Tjenere, og disse havde idag sin store Nød. Intet gjorde de deres Herre tilpas og fik for hver Forseelse en fuld Ladning Eder i Ansigtet.

Til Middags var Brødbollerne for haarde, og Sausen for tynd. „Du havde da ogsaa kunnet komme med noget Andet," hedte det, „du synes intet Andet at forstaa dig paa end Brødboller." —

Der blev Lidet spist. Selv lille Marianne vilde det ikke ret smage. Barnet saa forstrækket hen over sin Talerken paa Faderen, der idag saa saa vred hen for sig.

Fjeldbonden lod efter Bordet sin Hest sadle og jagede ud af Gaarden til Stalden. Da han om Aftenen kom tilbage, fandt han intetsteds sin Kone. Paa sit Spørgsmaal fik han høre, at hun var gaaet til Sundhagen. Atter slap der ham en alenlang Ed af Munden, hvis Slutning Lisbeth endnu fik høre, idet hun med det samme vendte tilbage.

„Hvor har du været?" brusede Bonden op.

„I Sundhagen", svarede Lisbeth bævende.

„Gaa, har du intet Bedre at bestille? For Fremtiden lader du den Loben fare og gjør din Pligt ved Huset! Der, se ind i Melkefjelderens: Pigerne har imidlertid skjemt Smøret ud."

Lisbeth's Hjerte bankede saa stærkt, at man kunde høre det. Med Moie fik hun følgende Ord frem: „Al, kjæreste Ehrenfried, hvorledes er du paa en eneste Nat bleven saa ganske anderledes! Hvori

har jeg da gjort dig imod?" Og derunder saa hendes vakre, milde Dine saa bedende paa Manden, at denne maatte vende sig om til Vinduet; thi han solte, at der kom som en Unger over ham, og det vilde han ikke lade hende se. Han trommede paa Ruden og gav intet Svar.

Lisbeth gif efter ham og klyngede sig til hans Arm: „Ehrenfried, har maasse Nogen sat dig op? Jeg ved, at jeg har mange Fiender og Misundere."

Bonden rystede sin Kone fra sig. „Lad mig være i Ro og gaa hellere til Fjøset, — det er allerede for længe siden paa Tude at mælke!"

Sukkende gif Lisbeth og forlod Stuen.

Bonden gif op og ned med lange Skridt, hans Stemning blev mørkere og mørkere. „Det er sikkert", sagde han ved sig selv, „hun har mig virkelig under sin Kommando! Jeg havde dog foresat mig at tage Bladet rigtigt fra Munden og ret grundigt sige hende min Mening, — hvorfor har jeg ikke gjort det? — Kvinden har mig i sine Lænker, og naar jeg staar for hende, er jeg som et Barn. Men det skal blive anderledes!"

V.

Det blev ogsaa anderledes. —

Tjenestepigerne stak Hovederne sammen og klagede sin Nød: „Du gode Gud, nu er atter Djævelen kommen løs, Husbonden er atter den Samme som før, det er ikke til at udholde!"

Husbondsdrengen kom en Dag ud fra Stalden og sluttede sig til de klagende Piger: „Nu er det forbi, jeg gaar min Vej til Nytaar. I dag har han atter forgrebet sig paa mig. Det finder jeg mig ikke længere i!"

„Al, gjør det ikke, Johan," sagde Husbonds-pigen. „Ogsaa jeg vilde allerhelst gaa den Dag idag; men jeg bliver

for Konens Skyld. Hende kan jeg ikke gjøre imod."

"Hm! Du har Ret," sagde Johan. "Husbonds Kone er en sand Engel, og naar man ser paa hende, bliver det En ganske kurrøst for Hjertet, saa man gjerne kunde græde over, at hun har det saa ondt hos sin Mand; men sig ham det maa jeg, det koger i mig!"

Husbondsdrængen gik ind i Huset og traadte ind i Stuen til Bonden. "Herre, jeg vilde egentlig sig op; men jeg er undervejs kommet paa andre Tanker igjen. Jeg vil blive; men det siger jeg Eder: for Eders Skyld er det ikke."

Bonden sprang op fra sit Sæde og for løs paa Drengen: "Hvad er det for noget Snak? For hvis Skyld bliver du da?"

"For Eders Kones Skyld, saa meget I ved det," fortsatte Drengen trodsig, og dermed gjorde han helt om og slog Døren i efter sig.

Bonden vilde efter ham, men hørte fra Forstuen en af Pigerens Stemme, blev derfor staaende og lod kun Bæggene høre hans Bemærkninger. "Der har vi det! Nu siger Folkene mig lige i Dinene, hvad jeg allerede for længe siden har anet! Kvinden har sat hele Tjenerpersonalet op mod mig og bragt dem paa sin Side. Det bliver stadig mere broget. Men hi, Lisbeth, jeg ved Raad!"

Om Aftenen maatte samtlige Drengene og Piger forsamle sig i Tjenerstuen, og Bonden sagde dem Alle op fra Nytaar af.

Pigerne sit Taarerne i Dinene, Drengene bed Tænderne sammen og knyttede Næverne i Lommen. Men hvad skulde de gjøre? Henvende sig til Bondens Kone, at hun skulde lægge et godt Ord ind for dem? Al, hun turde jo ikke mere lukke sin Mund op. En Uge igjennem havde Bonden ikke talt et Ord mere

med hende. Naar han havde Noget at sigge hende, saa stede det hver Gang ved en Trebdiemand. Den gamle Skolelærer var en Dag kommen for at tale alvorligt med Bonden, men denne havde seet ham komme og var gaaet ud ad Bagdøren. —

Nytaar kom og Tjenerne pakfede sine Kister til Afreise.

Johan hviestede hemmelig til den anden Dreng: "Lad mig hellere gjøre det alene, Karl, jeg ved, du forraader mig, alligevel ikke!"

"Nei", var Svaret. "Hvad der er ret for den Ene, er billigt for den Anden. Tror du ikke, at jeg ogsaa har Livet fuldt af Harm? Du skal se, at jeg skal tilbagebetale ham det med Renter. Nu sidst har han igaar givet mig en under Dret i alle Træksjællenes Paasyn, ret som om jeg var en Skolegut. Det skal han saa igjen og, som sagt, med Renter! — Men er det da ogsaa sikkert, at han paa Nytaarsdag gaar til Byen?"

"Ganske sikkert", svarede Johan.

Den anden Dreng for med Haanden gjennem Haaret og spyttede i Hænderne, som om han strax vilde tage fat. "Hvor tror du, det er den bedste Plads til Overfald?"

"Bag Almetræet, tænker jeg," fortsatte Johan, "der kan ikke en Sjæl se eller høre os."

"Vi skal give ham en ordentlig Lære", grinede den anden Dreng og lukkede sin Kiste til.

Anden Nytaarsdag holdt Lægens Slæde for Fjeldbondens Hus.

"Er der Nogen syg", spurgte Bertinden i "Hesten" i Forbigaaende Rudfiken.

"Bonden selv skal ligge alvorlig syg", gav denne til Soar.

"Hvad? Fjeldbonden? Jeg saa ham

jo igaar Estermiddag ganske frisk og kvif gaa til Byen."

"Ja, der skal være passeret ham Noget paa Hjemveien."

Snart var det ude over hele Landsbyen: Fjeldbonden er inat bleven overfaldt og ilde tiltredt af to Karle. Han mener, at det er to af hans egne Tjenere, som han just havde opsagt af sin Tjeneste. Intet har de taget fra ham, men slaaet ham ganske brun og blaa, og et Ribben skal være kaput.

Saaledes forholdt det sig ogsaa i Virfeligheden. Ehrenfried blev liggende hele otte Uger paa en Flek og saa jammerlig stamferet ud.

Hans Kone stelte om ham med den hjærlighedsfuldeste Pleie, og saalænge han endnu laa halvt bevidstløs, lod han det rolig se. Men da han atter kom til sig selv igjen, slog han harnsfuld om sig med begge Hænder og streg til sin forkrækkede Kone: „Kom ikke for mine Dine! Dig og ingen Anden har jeg at talke for den Spas! Saa længe har du gaaet og lirket med Drengene, indtil de udforte denne Skjændselsgjerning paa deres Herre! Gaa bort, siger jeg, og lad ikke saa stinkellig, — jeg kjender dig nu. Send Bud efter gamle Marthe, hun skal pleie og opvarte mig, — forstaar du?" Dermed vendte han Ansigtet mod Bæggen og bruumede endnu en lang Stund uforstaaelige Ord hen for sig.

Lisbeth vred trostesløs sine Hænder og stod tolvtraadig midt i Stuen. Hun vilde græde; men hendes Bryst snorede sig sammen og negtede hende Taarernes Betsignelse. — Endelig, idet hun modfalden og slapt lod sine Hænder synke, gik hun ind i sit lille Kammer, her lukkede hun sin Dør og kastede sig ned paa sine Knæ. Hvad Andet skalde hun gjøre? Til hvem Anden kunde hun vende sig end til Ham, som kalder de

Arbejdende og Besværede til sig for at give dem Hvile?

Hun greb tilsidt sin Bibel, der faldt et Blad ud. Hun tog det op, — det var et Stambogsblad, som engang en Veninde ved hendes Egtevielse havde skrevet:

Naar med Tro du strider,
Faus og stille lider,
Har du Seiren i din Haand.
Naar du ei forsager,
Korset hdmng tager,
Hjælper Gud dig ved sin Aand!

Det var hende som Guds Svar paa hendes Raab. Vel sagde det lille Vers hende intet Nyt; thi efter denne Regel havde hun jo altid hidtil rettet sig, siden hendes Mand atter havde slaaet om og var sunken tilbage i sit gamle Eyndeliv. Men at dette Blad just nu faldt hende i Haanden, det udtydede hun som en Formaning: *Bliv ved*, saa er det ret! *Bliv ved* med at tie og taale i Stilhed, brug ingen andre Vaaben! Og saa fattede hun paany det Forsæt at tvinge sit Hjerte til Stilhed, saa hun aldrig maatte gjængælde Ondt med Ondt, Skjældsord med Skjældsord. „I Stilhed og i Tillid skal Eders Stykke være", dette Skriford faldt hende ogsaa i Tankerne og syntes hende ialfald som en Engel, sendt af Herren for at styrke hende. —

Hvor var det ikke stille og ode i Huset! Enhver gjorde stiltiende sin Gjærning. Den tause Tidelse, som talde ud af Husmoderens Dine, hoilede ogsaa trykkende paa Tjenestepigerne. Thi ogsaa de nye Tjenere havde Lisbeth snart igjen indtaget. Sognefogden var engang kommet for at se til Patienten, og fra den Tid kom han oftere og sad altid meget længe ved Fjeldbondens Seng. Hvad han nu med engang havde faaet saa travelt med

at forhandle med Ehrenfried, det vidste Ingen; thi hidtil havde jo de To ikke just været de bedste Venner, navnlig efterat Fjeldbonden var bleven anden Gang gift, og man vidste ogsaa hvorfor. Men Stuepigen Lotte, en nygjerrig Nattergal, kunde tilsidst ikke mere holde det ud, hun maatte dog engang lytte en Smule, hun kunde jo ellers ikke faa sove for Lunter Hjertebanken. — Vel fik hun ikke høre Alt; men det var heller ikke nødvendigt. Hvad hun opfangede af Samtalen var fuldkommen tilstrækkeligt til deraf at forstaa den hele Bise.

Fra den Dag af havde Lotte end meget mere søgt at gjøre Alt til sin Husmoders Tilfredshed og rette sig efter det mindste Onske, hun kunde læse i hendes Dine, havde ogsaa ofte seet saa inderlig bedrovet og medlidende paa hende og derunder i Hemmelighed sukket: „Du arme, arme Kone! Vidste du blot, hvad de To deroppe sige om dig! Sognefogden kjender jeg nu, han er helt igjennem en underfundig Kar! Han under dig ikke, at du er bleven Fjeldbondens Kone, og gaar det dig engang rigtig slem, vil Ingen være mere fornoiet end han.“

VI.

Det var ved Paaste-Tider. Uge efter Uge havde der allerede blåst en Østenvind, som havde drevet Vinterfugtigheden saaledes ud af Agrene, at det ved Bløiningen stovede som midt paa Sommeren, og Bønderne tilsidst ganske maatte opgive Arbeidet. Men ogsaa Skolelæreren i Rüdorstädt maatte tage sig Ferie; thi ikke mindre end Halvdelen af hans Skolebørn laa syge af Strubehoste.

Ogsaa hos Fjeldbonden var Binduerne i Soveværelset tildækkede, og Doktoren kom hver Dag fjørende. Derinde

i Kammeret sad Bondens Kone ganske bleg af Angest og Nattevaaagen. Begge deres Børn, Marianne og Martin, laa ogsaa angrebne af den ondartede Sygdom. Lægens Pulver syntes ikke at ville hjælpe, tværtimod, det blev værre og ikke bedre.

Fjeldbonden traadte en Dag ind i Kammeret og lagde et saumendillet Papir paa Bordet. „Doktoren er en Dumrian, hans Medicin er ikke en Dre værd. Her er noget Bedre! Sognefogdens Kone har sendt det. Fra nu af giver du Børnene det ind og sætter det Andet tilside.“ Dermed gif han atter sin Bei.

Han havde ved sin Indtrædelse forstyrret Lisbeth i hendes Bon. Nu fortsatte hun atter med at bede, — hvad Bedre kunde hun ogsaa gjøre i sin Hjerterangest? Gud maatte give hende Ns og sige hende, hvad hun skulde gjøre. Og efter Bonnen lod det indeni hende: tro den Mand, hvis Kald Lægekunsten er, mere end Andre, der ikke forstaa sig paa Tingene. — Hun var ogsaa paa Forhaand af gammel hjemlig Skik indtagen imod alle Husraad og Kvassalverier, navnlig ved en saa farlig Sygdom. Strax efter kom ogsaa under Fjeldbondens Fravær Lægen, der naturligvis bestræfede hende i hendes Mening og ligefrem forbad Husraadet. Saa lod hun da Føgedkonens Pulver blive liggende og vedblev at bruge Lægens Medicin.

Genimod Østen kom Bonden tilbage, og hans forste Blik faldt paa det endnu urorte Papir. „Hvad for Roger?“ spurgte han med skrigende Stemme. „Du har jo ikke adlydt mig! Kvinde, vil du drive mig til det Yderste?“

Lisbeth for forskædet op fra sin Stol og saa med sine rodrandede Dine bedende op paa sin Mand. „Al, lad dog af fra din Brede, kjære Ehrenfried, — for

Guds Skyld giv nu Plads for Ofertanke og Sagtmodighed. I min Angest har jeg kæmpet med mig selv om, hvad jeg skulde gjøre, har klaget min Mod for Gud, og han har sagt mig, at jeg skulde vedblive med Doktorsens Medicin; han er jo ogsaa en studeret Mand. Og han har selv — —"

Bonden afbrød hende med bitter Haan: „Saa den kjære Herre Gud har været her i Kammeret? Hvad du med dit Trodsfoghoved indbilser dig, det maa naturligvis den kjære Herre Gud have sagt dig. Men jeg ved det jo: Sognefogdens Kone er dig en Torn i Dinene."

Han greb hastig Medicinflasken og kastede den i Kuffasken. Derpaa rørte han af det nye Halspulver en Skesfuld i Vand uden at sige et Ord. I samme Dieblit hortest der i Buggen en underlig Lyd. Den lille Martin forvendte Dinene og fordreiede Munden.

Lisbeth kastede sig med et høit Skrig over ham og reiste ham op, da kom den samme Lyd endnu engang, og Barnet var et Lig.

Med hjertesønderrivende Veraab tryktede Moderen det til sit Bryst, medens Faderen stiv og som forstenet blev staaende med Steen i Haanden midt i Kammeret. Derpaa udstødte han pludselig et Smertesraab og rev Liget fra sin Kone. Hans Ansigt var skrækkelig fordreiet, hans Gebærder som en forstyrret Mand. Med en Røst, der trængte gjennem Marv og Ben, skreg han til Lisbeth: „Bort, bort, at ikke ogsaa Marianne skal dø under dine ugudelige Hænder!"

Lisbeth magtede ikke at røre sig af Stedet, hun vidste ikke mere af sig. Det blev Nat for hendes Dine, og en velgjørende Afmagt friede hende ud af denne uudsigelige Jammer.

Da hun atter kom til sig selv, fandt hun sig liggende paa Sofaen i Daglig-

stuen, og Lotte sad hos hende. Hun stirrede forvirret omkring sig, og hendes Dine spurgte: hvad er skeet. Da traadte Ligvaskeressen ud af Kammeret med Barnets tilhylede Lig, og dette Syn kaldte hendes Sind tilbage til Virkelighedens Hjertesvide.

„Min lille Martin, mit Barn," stønnede hun, „af, om du levede, og jeg var død i dit Sted!"

Pludselig randt det hende i Tanke, at endnu et Barn derinde i Kammeret stred med Døden. Hun sprang op og vilde til Døren. Men Lotte holdt hende ængstelig tilbage. „Nei bliv, — Fjeldbonden har forbudt det! Gamle Marthe har maattet komme og sidder nu derinde hos lille Marianne og giver hende Pulveret."

Stemmen spigtede Lisbeth. Hun sank sammen og lod sig føre bort af Lotte som et Barn.

Efter tre Dages Forlob, i hvilke Bonden havde gaaet mørk omkring og ruget over sine egne Tanker, blev den lille Martin begravet. Lisbeth stod ved Vinduet, da den lille Ligbaare stod derinde i Gaarden. Det forekom hende, som om alle Folk havde sine Dine rettede paa hende, og som hun hørte dem hvisle: „Moderen har Barnet paa sin Samvittighed!"

Hun maatte vende sig bort fra Vinduet.

Nogle Roner kom ind til hende med Krands. Deres Trost klang ogsaa underlig, og da de spurgte til Mariannes Befindende, hortest det næsten som en Anklage. Med Marianne var det nemlig fra igaar af bedre, og Doktoren havde erklæret, at Sygdommen var brudt.

„Ja, nu kan Doktoren være fleg," mente den Ene. „Han ved Intet om Fogedsonens Pulver og tror, at hans eget har hjulpet. Ja ja, Dokterne mene,

at de forstaa alle Ting; men et saadant Husraad virker ofte bedre end deres lærde, latinske Recepter."

Lisbeth led meget ved denne Bemærkning, tilmed da nu ogsaa hendes Mand traadte til, med hvem de Kondolerende endnu en Gang begyndte op igjen paa det tiftalende Thema.

I Virkeligheden gif det nu Dag for Dag fremad med Marianne, og fjorten Dage efter kunde hun forlade Sengen. Det kjære lille Barn længtedes inderlig efter sin Moder; men denne turde nu kun vove sig ind til hende, naar Faderen

ikke var tilstede. Marthe, den tilfaldte Eghogterse, havde faaet streng Besæling til ikke at slippe Noget, hvo det end var, ind til Barnet. Men den Gamle havde ogsaa engang havt Børn, hun kunde altsaa forstaa, hvad Lisbeth maatte udstaa ved at være asspærret fra sit Barn, selv om det kun var et Stedbarn. Hun havde ondt af den ulykkelige Vondesone, og saasnart hun havde seet Faderen gaa ud paa Gaarden, sneg hun sig ud af Sngveerrelset og vinkede til Lisbeth: „Kom, lille Marianne har spurgt efter Eder!" (Sluttes.)

Opdagelsen af Australien og Oceanien.

(Fortsættes.)

Vi ville nu kaste et Blik paa Befolkningen. Den er yderst ringe, thi Antallet af Nyholland's Urindbyggere beløber sig neppe til over 100,000. De holde af et omvandrende Liv, ligne hverandre i alle Landets Dele og ere intet mindre end smukke. De have sort Hud, Haaret er ikke uldent, men kruset, og Ansigtet er hæsligt. Paa Grund af det milde Klima bryde de sig kun lidet om Klæder, ja i den hede Zone ser man dem i Skovene fuldkommen nøgne, og Mange, der have levet som Tjenestefolk i Kolonierne, og vel endog ere blevne opdragne der, gribe med Glæde Leiligheden til at vende tilbage til Bildmarken og som Tegn paa sin Frihed stille sig ved de Klæder, som de have baaret i flere Aar. Derimod male de Legemet rødt, hvidt og sort, og da de blande Tran i Farven, gjor dette dem ligesaa smudsige som ildelugtende. Istedetfor Tran betjene de sig ogsaa af Fedt; Nyrefedt er det store Seierstegn, som de rive ud af sine overvundne Fien-

der, idet de tro, at naar de indgvide sig dermed, gaar den Besjeledes rovede Styrke over paa dem. Ligesom den nordamerikaniske Bilde ikke altid draber sin besjevede Fiende, men kun berover ham Hovedhuden (Skalperer ham), saaledes berover Nyhollænderen sin Fiende Nyrefedt. Almindelig er ogsaa den Skik at bestrynge Haaret med Tran og Olier og ved Hjælp af Gummi eller Harpix at fæste Tænder, Ben og Fjær til samme. For at smykke Klæden, gjennembrorer man Mellembrustten og stikker ved hoitidelige Leiligheder Træstykker eller Ben samtsjeldne Fjær ind deri. Blandt Mændene hersker ogsaa den besynderlige Skik at slaa ud med en Sten to af de ovre Fortænder, hvorom den Rejsende Blandowski fortæller os Folgende:

„Paa min Reise til Seymour stodte jeg paa en Flok Indfødtte, hvilke beredvilligen ledsagede mig til dette Sted. Da jeg i en Skov, vi drog igjennem, saa et usædvanlig stort Antal uddøde

Træer, spurgte jeg om Aarsagen til dette, og fik da vide, at det var her, en tidligere meget talrig Goulbourn-Stamme var bleven besejret af en anden mægtig Stamme ved Murrayfloden. Hvert uddødt Træ forestillede et Medlem af den forsvundne Stamme, og denne Skik vedligeholdes endnu af Stammerne i Nærheden af Goulbourn og har sin Oprindelse fra følgende overtroiske Ceremoni: Naar en Yngling har naaet Manddomsalderen, føres han af tre Hodninger af sin Stamme ind i Skovens Ensomhed, hvor han bliver i to Dage og en Nat. Forsynet med et Stykke Træ slaar han to af de ovre Fortænder ud paa sig, gaar hjem igjen og leverer sin Moder dem. Derpaa vandrer han tilbage til Skoven og bliver fraværende to Uger og en Dag, medens hans Moder skjuler Tænderne i Barken af et ungt Gunmitræ, paa et Sted, hvor to Grene i Toppen danne en Gaffel. Dette Træ gjøres nu kjendeligt for visse Personer af Stammen, Ynglingen selv faar aldrig vide, hvor det staar. Dor nu den Person, hvem Træet er helliget, saa bliver Barken flækket af det fra Roden af og Træet ved Jld bragt til at visne, saa at det danner et Mindesmærke for den Afdøde. Det er derfor ikke at undres over, at man saa hyppigen i frodige gronne Skove finder Grupper af uddøde Træer, omgivne af en pypig Plantevæxt.

I Valget af Spijs er Nyhollanderen ikke fræsen; han forsmaaer Intet, naar det kun er spiseligt: Rodder, Blade, Frugter af forskjellige Træer, Battedyr og Fugle; Skildpadder, Fiske, Muslinger, Firben, Froer, Kaalorme, Myreæg, Torbister og det ælteste Kryb er deres bedste Mad. Selv Menneskeøde de, dog er dette ikke almindeligt. Saa vild Nyhollanderen ser ud, saa ringe aandelige Evner han viser, saa er

han dog af Naturen godmodig. Hvor Europæeren lander, finder man den Vildeste paafaldende Sky og mistroisk; men viser man sig venlig mod ham, bliver han forekommende og tillidsfuld. Engländeren Sturt, der en Tidlang levede blandt dem, fortæller os Følgende:

„Da vi en Dag seilede paa Murrayfloden, saa vi en stor Flok Indsødt, hvilte, da vi kom nærmere, forberedte sig til Kamp og ved svingne Landsfer syntes kun at vente paa Leiligheden til at kaste sig mod os. Floden var bred og vi saa langt borte fra dem, at vi ikke brod os om deres Trussler. Da viste sig pludselig paa den anden Bred en ny Afdeling; dog svømmede de let og behændigt over til den anden Side af Elven. Hele Flokken fulgte os nu under frygteligt Skraal, idet den slog Skjolde og Landsfer mod hinanden. I denne farlige Stilling lagde jeg med vor Baad til ved den venstre Flodbred, og medens vore Folk opsløge Teltene, gif jeg med en Ledfager ned til Bredden, for saa godt som muligt at underhandle med de Vilde paa Bredden ligeoverfor. Jeg gjorde mig forstaaelig ved Miner og strakte som Fredstegn en Dsegren ud imod dem. Da lagde de sine Landsfer bort og traadte sammen for at raadslaa, hvilket endte med, at to eller tre sprang ud i Elven, disse fulgtes af de øvrige og Alle svømmede over. De havde snart naaet over, medens vi trak os tilbage og satte os ned, hvilket hos de Indsødte i det Indre er det sædvanlige Tegn paa, at man onsker en Samtale. Da de havde bemærket dette, kom de nærmere og satte sig hos os. De bleve mere tillidsfulde, viste sig overordentlig nysgjerrige og stirrede uophørligt paa os. Vi førte dem nu til vor Leir og gav dem nogle Foræringer, hvorpaa de Dagen efter forlode os.“

Vi vende os nu fra Landets Indfødte til de Forbrydere, som England har sendt hid til Botanybay, og hvis Antal vel kan udgjøre 30,000. Ikkun en liden Del af dem nyder en midlertidig Frihed, thi Forbryderen kan først da erholde Benaadning, naar han har udstaaet det Meste af sin Straffetid. Nogle af disse tidligere Straffanger have erhvervet sig betydelig Formue og udgjøre en ikke liden Del af Sidneys Indbyggere. Det største Antal af de Deporterede overlades til Private, der forpligte sig til at give dem Fode og Klæder, saaledes som det bliver foreskrevet.

De Forbrydere, som underholdes paa Statens Bekostning, anvendes til offentlige Arbejder. De Gjenstridige straffes med Pidsk og maa undertiden arbeide med Jern paa Fodderne; for større Forbrydelser blive de, saafremt der ikke er bestemt Dodsstraf for dem, bragte til Strafanstalterne paa Den Norfolk eller til Moretonbai, hvor der venter dem en overordentlig streng Behandling. De foretrakke derfor ogsaa ofte Doden for denne anden Deportation. Under tiden flygte Fangerne ind i Storene og føre der et uafhængigt Liv. Røveranfald og Plyndringer forurolige da de Reisende og Kolonisterne; dog blive Flygtningerne af et ridende Politie enten bragte tilbage eller jagede endnu dybere ind i Landet.

Storstedelen af Befolkningen bestaar af frie Nybyggere, hvis Antal med hvert Aar betydeligt tiltager. Da Australiens Nordbund for det Meste er meget frugtbar, ere under de seneste, virksomme engelske Guvernorer velhavende engelske Familier udvandrede dertil, Tydskere have fulgt efter (alene fra 1852 til 1859 tredive tusinde); de have grundet Kolonier, forvandlede store, øde Strækninger til produktivt Agerland og drevet Faare-

avl med saadan Folge, at Udførselen af australsk Uld og Talg i 1859 beløb sig til $3\frac{1}{2}$ Million Pund Sterling (16 Millioner Spd.), medens forsmærnte Vare udgjor en af de mest søgte i Verdenshandelen.

Man dyrker der med samme Held alle europæiske Kornsorter, ligesaa ogsaa Sydfrugter, og selv med Vin, Bomuld og Tobak er der bleven gjort heldige Forsøg. Vigtigst er dog Faareavl, og allerede 1848 var Faarenes Antal steget til næsten femten Millioner, hvilke leverede mere end ti Millioner Pund Uld. Siden Opdagelsen af Australiens Guldeleier er denne nyttige Virksomhed vistnok ikke tiltaget. Uagtet en Faarehyrdes Lon i de sidste Aar steg til en saadan Hoide, at den udgjorde ligesaa meget som en Ministers i mangen liden tydsk Stat, have dog mange dygtige Folk vendt sig til Guldeleierne, hvor de haabe at blive rige i en Hast ved Lykke og Tilfælde, istedetfor ved Flid og Udholdenhed, og det især siden den Tid, da en Faarehyrde ligesom i Sovne, under Vogning af Faarene, fangede „Lykken“. Tiltrukken af Guldfejen i en Kvartalsblok, slog han Stenen istykker, og blev ikke lidet forbauset, da det blanke Guld skinnede ham i Dinene. Hans Fund, to uhyre Guldklumper, vægtige 300 Pund, indeholdt 106 Pund rent Guld!

Allerede i Aaret 1848 havde en Mand, ved Navn Smith, meddelt Regjeringen, at der i Australien var Steder, hvor der fandtes Guld i stor Mængde, og at han mod en hoi Belønning nærmere vilde angive disse Steder. Man gif imidlertid ikke ind derpaa. Da gjentoges disse Meddelelser i April 1851 fra en anden Side. Betingelserne vare gunstige og Regjeringen gif derfor ind paa dem, undersøgte de opgivne Egne, og Mineralogerne fandt allerede efter tre

Timer Sandheden af det Meddelte fuldkommen bekræftet. Man havde fundet Guld i næsten høert opkastet Stykke Jord.

De guldrigste Egne ere i Nærheden af Bathurst, Melbourne og Geelong, mest i Svømmeland og Kvarts, 15 til 20 Alen under Overfladen. Istedetfor anden Beskrivelse vil jeg meddele Læserne følgende Stykke af et Brev, som en af mine Venner for ikke længe siden modtog fra en paalidelig Mand i Gulddistrikterne: „Da jeg ankom til det mærkelige Sted, havde jeg aldrig for seet noget saa Forunderligt. Tænk dig en Dal, hundrede til fem hundrede Alen bred, omgiven paa begge Sider af store med tæt Skov bevoxede Høidedrag og gjennemstrømmet af en rivende Elv. Langs Bredden og mellem Træerne paa de tilstødende Straaninger var der opført Telte eller Hytter af Grøne, saaledes som de kunne bygges i en eller to Timer. Deres Antal var meget betydeligt, idet der paa en Omkreds af en halv Fjerding mindst var fem tusinde Mennesker i fuld Virksomhed. Disse vare komne sammen i nogle faa Uger. Ogsaa vi reiste os en Hytte, og gik derpaa strax afsted for at søge efter Guld. Det Sted, som indeholdt det rigeste Guldleie, laa paa Straaningen af en paa Flodens Nordside terassformigt opstigende Høide, hvilket jeg anfører, fordi det er mærkeligt, at de vigtigste Guldmarker have et saadant Leie. Grunden var „opsvømmet Land“ og bestod af Lag af fin Sand, Kis, store Kvartshytter og hvidt Ler. I dette Ler, umiddelbart under Kvartsen, laa Guldet. Paa nogle Steder, hvor det først blev seet, laa Kvartsen ovenpaa det, paa andre Steder laa den fem til tredive Fod dybt. Vi maatte for at turde søge efter Guld løse en Bevilling dertil hos Regjeringen, men den lod kun paa en Maaned, kostede 30 Shillings (6½ Spd.) og maatte for-

nyes ved Maanedens Udlob. Ingen Guldgraver maatte tage mere end otte Kvadratfod Land i Arbeide ad Gangen, dog kunde Flere slaa sig sammen. Hin lille Høide, i hvilken det mest Guld fandtes, var derfor hullet som et Sold; Nogle grov, Andre udvaskede Guldet ved Elvbredden i Bugger. Antallet af Guldsøgere voxede og voxer endnu med hver Dag; Sidneys Havn er fuld af Skibe, thi Alle forlade sin hidtilværende Beskjæftigelse og drage til Gulddistrikterne. 10 til 15 Spd. er en ikke ganske uheldig Guldsøgers Ugeførtjeneste; de heldigste have derimod tjent 500 indtil 5000 Spd. i en Uge.“*)

For vi vende os til det nærliggende Nyguinea, benytte vi Leiligheden til at besøge en paa en vis Maade ny Indretning. I Torresstrædet, mellem Nyholland og Nyguinea, ligger den i den sidste Tid ofte omtalte Booby-Øsland, en liden Ø, som Englandernes praktiske Sands har indrettet til et Posthus — uden Postmester og Brevdragere. Der findes et Dplag der af Fødemidler og et lidet Hus, hvori Breve kunne nedlægges. De Skibe, som komme forbi, lægge til, hente de Breve, som de finde til sig, og efterlade igjen sine samt en Angivelse af, hvor de komme fra og hvorhen de ere bestemte. Paa denne simple Maade underholdes en temmelig regelmæssig Brevveksling til alle søfartdrivende Dele af Jorden.

2. Nyguinea og de sydøstlige Ogrupper.

Vi begive os fra Nyholland til det i Nord for samme beliggende Nyguinea. Det blev, om ikke allerede 1511, saa dog

*) Dette Brev maa være omtrent fra 1868 eller 1869. Red.

sikkert 1526 fundet af Portugiserne, men man holdt det for en Del af Nyholland, og først siden 1774, da det blev besøgt af de Sofarende Forrest og Cook, har man noiere Kundskab om denne store Ø. Dens Beboere ere for en Del Papuaas, der ligne Nyhollænderne; de ere af middels Størrelse, ikke meget kraftige og af blaaslig sort Farve. Dreapperne, der ere over en Tomme lange, gennemstikke de, idet de deri pleie at bære Træstykker og Ben som Ringe. I aandelig og sædelig Henseende adstille Papuaas sig fra Malayerne ved sin voldsomme Færd, idet de ei forstaa at beherske sig og tæmme sine Lidenskaber. De ere nysgjerrige, snaksomme og gjore stor Varm, naar de le eller spøge. Man kan ingen Tillid have til dem. Menneskefjod synes at være en af deres Vækerbidstener. Deres Boliger hvile paa Pæle og ere ikke sjelden byggede i Vandet ved Havkysten. Da Hollænderne i 1828 gav dem Foræring, bleve de temmelig tillidsfulde; man begyndte en Tushandel med dem, men snart opførte de sig saa trolost, at man ved en Geværskud maatte jage dem paa Flugten. Den følgende Dag vendte de tilbage og dandsede omkring paa Stranden; deres Kvinder og Børn bar Grene og indbøde Hollænderne ved høie Strig til at komme iland. Tobak og Brændevin var det, som de satte mest Pris paa; deres Baaben vare Buer, Pile, Landsjer, smukt udstaarne Koller og Ører, i hvis Ende fandtes en skarp Sten. Deres Baade ere fire til otte Alen lange og meget smale, men have paa begge Sider Indretninger af Bambus til Forebyggelse af Rantring. Efterat Hollænderne havde taget Sydvestkysten i Besiddelse, forærede man Hovdingerne røde Uniformer, hvorover de vare saa glade, at enhver Hollænder, som kom i deres Nær-

hed, maatte finde sig i de ommeste Omfavnelser.

Læt ved Nyguinea ligger i Ost Louisiaderne. Denne Øgruppe blev i 1769 opdaget af Bougainville. Ifkun faa Sofarende have siden besøgt den; Beboerne vare Papuaas, gif næsten ganske nogne, anvendte megen Omhu paa sine Fartoiere, der vare en halvhundrede Fod lange og kunde rumme en 25 Mand; de viste sig meget mistroiske mod Europæerne og tilbøielige til at stjæle. Flere Tegn lode formode, at de vare Mennekesædere. Admiraltetsøerne og Øgruppen Nybritannien hievere allerede opdagede 1617 af Hollænderne La Maire og Schouten. De ere siden flere Gange blevene besøgte af senere Sofarende, men ere dog forblivne ubekjendte. Beboerne staa paa et meget lavt Dannelsesstrin. Østlig for Nybritannien ligge Salomonsoerne, opdagede 1567 af den spanske Sofarende Mentana. 28 Aar senere søgte han dem endnu en Gang, men kunde ikke finde dem igjen, og saaledes forlob netop 200 Aar, forend de 1767 bleve besøgte af Carteret, 1768 af Bougainville og det følgende Aar af Surville, uden at disse vidste, at de havde gjenfundet de tidligere opdagede Salomonsoer. De ere høie, gennemskarne af Bjergkjæder, hvis Toppe naa en betydelig Høide, og blandt hvilke nogie ere Vulkaner. De talrige Indvaanere hore til Papuaas. Et Belte om Livet er deres eneste Klædningsstykke; derimod tatovere de Ansigt, Arme og Ben, bemale sig vel ogsaa med Rødt og Hvidt, og farve ligesledes Haaret rødt. Deres Fartoiere eller Piroquer ere sammensatte af flere Stykker og sande Mesterstykker af Kunst. For at smykke dem indlægge de dem med farvet Træ eller Perlemor. Af deres Krigsfartoiere var et 56 Fod langt og

5½ Fod bredt. Mærkelige ere deres Begravelshoitedeligheder. Naar en Rigdor, bliver hans Lig lagt paa et høit Stillads og derunder gjort en Groft, der modtager det oploste Kjød, som Rovfuglene lade tilbage. Saaledes ligger Liget, indtil alt Kjød er borte og Skellet alene er tilbage. Dette bringer man da til en fælles Begravelse, bedækker Groften med Græs og bygger en Hytte derover. Bornenes Grave bestrør man kun med Blomster. Høddingerne, der udmærke sig ved Prydsel, især ved en, som bestaar af to Fjær, staa i hoi Anseelse. Træder en Undersaat uforfigtigen i sin Høddings Skygge, bliver dette paa Stedet straffet med Døden, og kun de Rige eller Fornemme kunne løskjøre sig derfra med Opoffrelse af sin Eiendom. Høddingerne paa de forskjellige Der føre ofte Krig med hinanden, Fangerne blive Slaver og maa tjene Seierherren. Om disse Øboeres Falskhed vidner følgende Exempel: I 1828 ankrede en engelsk Hvalfanger i en af deres Havne; man imødefom den med den største Venlighed og bragte Nams og andre Fødemidler som Foræringer. Allerede var Kapteinen i Begreb med at føre en ristet Nams til Munden, da en ung Indfødt, som tilfældigvis allerede længere havde været paa Skibet, sprang til og med ivrige Gebærder antydede, at Rydelsen af Roden vilde dræbe ham. Man forstod ham strax, undersøgte Roden og fandt den overtrukken med en hurtigdræbende Gift. De Indfødte grebe strax Flugten, men bleve forfulgte af en Hvalfangerbaad, hvis Besætning saarede og dræbte flere af dem.

Dog, vi forlade de skjønne Salomonsøer for at besøge Øgruppen Santa Cruz. Sammes Opdager er ligeledes Spanieren Mentana, der paa sin tredje Rejse i Marts 1595 ved at søge efter Salomons-

øerne fandt hine istedetfor disse. Kun endnu en Gang elleve Aar senere saaes de af den berømte Søfarende Quiros, derpaa glemtes de ganske, indtil Carteret 1767 paany fandt dem og gav dem Navnet Dronning Charlottes Der. Alle til denne Gruppe hørende Der ere smaa og omgivne af høit farlige Koralkrev. Deres Beboere ere enten Papuas eller Ocianere, saa at man blandt dem finder en Blanding af disse Folkeslags Stikke. Deres Boliger ere renlige og bekvemme, staa paa Pæle og ere tækkede med Kokusblade. Omendkjont Indvaanerne viste sig venlige og imødefommende mod Europæerne, ja endog aabnede en Tushandel med dem, vare de dog ligesaa tyvagtige, som de fleste Sydhavsbøere. Alle Skibe, som lægge til ved disse Der, maa være nøie paa sin Post, thi det mangler Beboerne hverken paa Rod eller paa Driftighed og krigerst Sind.

En af de fjernere Der i denne Gruppe er i den nyeste Tid bleven mærkelig derved, at man her endelig efter mange Aars Søgning har fundet Spor af de to forulykkede franske Skibe, der stode under Kommando af La Peyrouse. Denne, en udmærket Søofficer, blev 1785 af den franske Regjering afsendt med de to smukke Fregatter Astrolabe og Boussole paa en Rejse omkring Jorden. Man havde ingen Udgifter sparet, og bekjendte lærde Mænd vare reiste med. Saaledes naaede de efter mange vigtige Resultater den 26de Januar 1788 Port Jackson, og vare ved Udgangen af Februar igjen gaaede under Seil. Da man 1789 og 1790 endnu ikke havde faaet nogen Efterretning om Skibene, begyndte man at blive alvorligt bekymret for dem. Den franske Regjering udrustede i Februar 1791 to Fregatter, for at opsoge La Peyrouse; men alle Bestræbelser vare forgjæves, omendkjont disse Skibe, som

det senere viste sig. vare seilede forbi Vanikoro, Ulyffens Skueplads. I den franste Revolutions Storme og det derefter fulgte Keiserdomme bleve de forspundne Skibe glemte, og de 10,000 Francs, som man havde udsat som Belønning for den, der bragte den første sikre Efterretning om La Peyrouse, bleve ikke tildelte Nogen. Forst i Aaret 1825 udrustede den franste Regjering et nyt Skib under Kaptein d'Urville's Kommando og gav denne det Hørv at udforske La Peyrouses Skjebue. Han kom til Tonga Tabu, hvor han erfarede, at La Peyrouse, efterat have forladt Port Jackson, var naaet til Namuka. Da han nu mod Enden af Aaret 1827 kom til Hobarttown, erfarede han, at den engelske Kaptein Dillon paa en af sine Keiser havde gjort en vigtig Opdagelse. Han havde nemlig den 15de Mai 1826 paa en Rejse fra Valparaiso til Bengalen seet forbi Tifopia, og der var en af Piroguerne med en preussisk Matros fra Sterita Buchart, og Laskaren (indisk Somand) Joe kommen til hans Skib. Begge havde han tretten Aar før uforsettlig efterladt paa denne Ø. Joe drev Handel med Mandskabet og solgte blandt andet ogsaa et Kaardegreb af Solv, paa hvilket der fandtes Skrifteegn. Da man spurgte ham derom, svarede han, at dette Kaardegreb saavel som andre Gjenstande af europæisk Arbejde, som fandtes paa Tifopia, vare komne fra en nærliggende Ø, ved Navn Vanikoro, hvor engang to store Skibe vare strandede; ja, han forsikrede endog, at han for 'er Aar siden havde seet to gamle Mænd, der havde hørt til Skibene. Dillon sluttede rigtigt, at disse to Skibe maatte have været La Peyrouses Fregatter. Han fik Buchart til at ledsage ham til Vanikoro, men Strom og Stille forhindrede hans Fore-

tagende, saa at han videre maatte fortsætte sin Rejse.

Imidlertid kom han i Aaret 1827 igjen til Tifopia, købte af Beboerne flere Gjenstande, der ligeledes havde hørt til de franste Skibe, og kom ogsaa snart derfra til Vanikoro. Den var liden og omgivet af de farligste Klipper og Koraller; intet Under derfor, at La Peyrouse her var forulykket. Af en gammel Beboer af Den erfarede han imidlertid følgende: „For mange Aar siden, da Dens gamle Beboere endnu vare Born, reiste der sig engang om Natten en skrækkelig Storm. Da Beboerne den følgende Morgen kom ud af sine Huse, saa de ved Pain en Del af et Skib paa et Rev. Store Bragstøffer flod ved Kysten. Skibet var om Natten af Stormen, der knækkede en stor Del af vore Frugttræer, blevet kastet op paa Revet. Dagen før havde de ikke seet Skibet. Fire Mænd reddedes og kom iland her; de gjorde Hovdingen Foræringer, og disse frelst deres Liv. De levede en kort Tid blandt os, hvorefter de begave sig til Pain til sine Kammerater, som vare komne derfra med Livet. Her byggede de et lidet Fartoi og seilede bort t samme. Ingen af de fire Mænd var en Hovding; de vare alle simple Folk. Flere Dele af det strandede Skib drev til Kysten, og de Indsødie reddede forskjellige Gjenstande; men nogen Tid efter blev intet mere seet af Skibet, da det var raadnet og ført bort af Havet.“ Oboerne paastode, at de ikke havde dræbt en eneste Mand af Skibet. „Samme Nat strandede et andet Skib ved Vanu og sank. Folkene reddede sig. De byggede et lidet Fartoi og seilede fem Maanedere efter forliset bort paa samme. Medens de byggede det lille Fartoi, havde de sat op Træstammer rundt omkring, for at be-

flygte sig mod Oboerne. Disse paa sin Side vare bange for dem, saa at der fandt liden Forbindelse Sted mellem dem. De hvide Mænd — saaledes fortalte de Indfødte — pleiede at betragte Solen gjennem visse Ting, som de imidlertid ikke kunde beskrive, fordi de ikke havde nogen saadanne Ting. Kun to af de Skibbrudne bleve tilbage. En af dem var en Hødding og den anden en Mand, som bejente Høddingen. Den Første døde for omtrent tre Aar siden; et halvt Aar efter maatte den indfødte Hødding, hos hvem den anden hvide Mand befandt sig, flygte fra Dem, og den hvide Mand drog med ham. Det Sted, som de forlode, hedte Paukori, men Fortælleren vidste ikke, hvor der var blevet af Folket, som dengang behøvede den. De eneste Hvide, som Beboerne af denne Ø nogensinde have seet, ere først Folkene paa det forulykkede Skib, og dernæst de, som de nu se." Dillon begav sig nu selv til det Sted, hvor det lille Fartoi var bleven bygget. De Indfødte bragte ham en Mængde Gjenstande, som de havde faaet ved Stibbruddet og nu solgte mod Legetoi og Husgeraad. De fleste af disse Gjenstande vare utvivlsomt af fransk Oprindelse, men det vigtigste var en stor Skibskloffe af Bronze. Paa den ene Side af den fandtes et Krucifix mellem 10 Figurer, paa den anden straaede en Sol, og det Hele omgaves af følgende Ord: „Bazin m'a fait" (Bazin har forfærdiget mig). Senere Undersøgelser have godtgjort, at disse Tegne vare Arsenalsoberiets i Brest omkring Aaret 1785. Man fandt endnu andre Gjenstande og blev fast overbevist om, at Alt var Ledninger fra La Penrouses Skibe. Dillon begav sig med dem til Frankrige, erholdt Kereslegionens Ridderorden, en Sum af 10,000 Francs og en livsvarig Pension af 4000

Francs. Alt dette erfarede imidlertid Dumont d'Urville. Han seilede strax til Vanikoro, for at overbevise sig om Sandheden deraf, fandt endnu mange Slags Gjenstande i Vandet, som Ankere, Kanoner, Kugler, store Vlystykke og Plader, og reiste sine ulykkelige Landsmænd et Mindesmærke, en sex Fod høj Træ-Obelisk, der hvilede paa et Fodstykke af Sten. Paa den ene Side fandtes en Vlyplade med den Indskrift: „Til Minde om La Penrouse og hans Kammerater paa Astrolabe", 14de Marts 1828." Senere Søfarende, der besøgte Vanikoro, fandt Mindestøtten ubestædiget.

Seiler man fra Øgruppen Santa Cruz mod Sydost, saa kommer man til Helligaands-Øgruppen eller Ny-Hebriderne.

Disse bleve allerede 1606 opdagede af Spanierne Torres og Quiros, som dog senere i Forglemmelse og bleve først 1768 gjenfundne af Bougainville. Den berømte Cook opdagede den sydlige Ø og gav hele Gruppen Navnet Ny-Hebriderne. De ere af vulkanisk Oprindelse og have temmelig mange Bjerge, blandt hvilke ogsaa nogle virksomme Vulkaner. Jordbunden er yderst frugtbar og Derne overordentlig rige paa Bæster. Nams, Pisangs, Arumroden, den egentlige Brodfrugt og Ko'osnødden vore der, ligesaa Sukkerrøret. Beboerne høre til Papuas, ere temmelig sorte, gaa næsten nøgne, men overstrøge hele Legemet med en Blanding af Sod og Olje, som de tilsætte med Olier. Renlighed og Vaskning synes de ingen Bønner at være af, thi de vasse sig sjelden eller aldrig. Som særdeles Prydelser betragte de en eiendommelig Tatovering, idet de skjære temmelig dybe Linier i Legemet og hindre Saarene i at heles. Deres Boliger ere simple, omtrent fem Fod høje og ti til tyve Fod

lange, deres Vaaben ere Koller, Buer, Pile og Landsjer. Desforuden ere de meget øvede i at haandtere Slynger, og man ser dem bestandig gaa ud med dem viklede om Armen eller om Livet. Beboerne af de forskjellige Der leve i bestandig Krig med hinanden, og saa venstabelige de ofte end vise sig mod Europæerne, kunne disse dog ikke noksom være paa sin Post, da Troløshed synes at være et overværende Træk i deres Karakter.

Sydvestlig for Ny-Hebriderne ligger den 300 Kvadratmile store N Ny-Kaledonien. Den blev tilligemed flere i Nærheden liggende Smaaøer 1774 opdaget af Cook, idet han fra Helligaands-Øgruppen seilede mod Sydvest. Denne store Opdager giver en temmelig fordelagtig Skildring af dette Lands Beboere, idet der intet Ubehageligt indtraf under hans Ophold blandt dem. Senere, nemlig 1792, kom Frankmanden d'Entrecasteaux hertil og udtalte sig i modsat Retning om dem. De høre ligeledes til Papua-Racen, og ifildres af sidstnævnte

Reisende som frække Tyve, vilde og trættehjære og som Menneskeædere. Man fandt afsnavede Menneskeben hos dem og opdagede det afskællede Instrument, hvormed de rive Mæven op paa sine Slagtoffere. Med kanibalisk Lystenhed betragtede de de Fremmedes kraftige Legemer, hvorefter de udraabte: „Kap pareo“, det vil sige: meget godt. Et Belte var deres eneste Klædning.

Deres Boliger ligne Buktuber og bestaa af nedrammede Pæle, mellem hvilke der er flettet Ristvifte, hvorpaa et Tag af Kokosblade er anbragt. Man træffer saadanne Boliger dels enkeltvis, dels samlede i Landsbyer. Den frugtbare Jordbund, der for en stor Del er bedækket med fortrinlige Skove, bearbejdes regelmæssigt af dem, og man ser Plantninger af Brod- og Kokostrær, Pisangs, Arum, Yams og Sulferrør. Krige ere hyppige blandt enkelte Stammer; deres Vaaben ere Sphd, Koller og Slynger.

(Mere.)

Carl Deichmann.

(„Morgenbladet“.)

Carl Deichmann var født i Danmark, rimeligvis medens Faderen var Biskop i Viborg, hvorfra han i 1712 forflyttedes til Kristiania. Biskop Bartholomæus Deichmann hørte, som bekendt, til de mægtigste Mænd i Danmark og Norge i Frederik den Fjerdes Tid, idet hans Indflydelse strakte sig langt udover det geistlige Omraade, der nu var ham en Bisag. Som en Folge deraf maatte det synes, som om hans begavede Son havde en glimrende Bane for sig. Biskop Deichmann var ogsaa en lærd Mand,

og Eier af det største private Bibliothek i Nigjerne paa den Tid, og det faldt derfor af sig selv, at Sønnen fik en lærd Opdragelse, men han bestemtes ikke for den geistlige Bane (der ganske vist forekom Faderen allfor tarvelig), og skulde gjøre sin Lykke ved Hoffet. Datiden kjendte ingen juridisk Examen, og Carl Deichmann er ikke engang bleven indskreven ved Kjøbenhavns Universitet. Han fik Plads mellem Pagerne, og blev 1726 Hoffjunger paa Faderens Belynderkes, Dronning Anna Sophies, Fod-

fælsdag den 16de April, hvorefter han dog snart reiste udenlands for at studere Bergvaesenet.

Men i 1730 dode Frederik den Fjerde, og Sonnen, Kristian den Sjette, begyndte sin Regjering med at fjerne alle dem, der i Faderens sidste Aar havde staaet denne nærmest. Den, det allerforst gik udover, var Biskop Deichmann, der antoges i fortrinlig Grad at have medvirket til, at Komtesse Reventlow var bleven Danmarks og Norges Dronning. Biskopen blev i Unaade assat, Alle, der hidtil havde smigret ham, fappedes nu om at forhaane ham, og han dode allerede det følgende Aar ulykkelig og nedbøiet. Al Sonnen Carl fra nu af ikke fik mere med Hoffet at bestille, var en Selvølge. Han blev vistnok senere Assessor i Overhofretten med Rancelliraads Titel, men allerede 1738 syntes han at have opgivet denne Stilling, og hans hele følgende Liv tilbragte han som Privatmand i stille Ubemærkethed. Hans Opholdssted var for det Meste Forsgrund, hvilket sagtens har havt sin Grund deri, at han var Medeier i flere af Omegnens Jernværker, en Tid bl. a. i Fossums. Han dode ugift den 21de April 1780.

Carl Deichmanns stille og tilbageslutne Liv var imidlertid alt andet end uvirkeligt, det var et sandt otium cum dignitate (o: hæderlig Embedsfrihed), der i nogen Grad ligner Jacob Aals paa Næs. Han studerede uafbrudt, og hans Bøger bære endnu Vidnesbyrd om, at han jevnlig læste med Pennen i Haanden. Hans Stilling som Værkseier havde bragt ham ind paa naturvidenskabelige Studier, men hans Tilboielighed stod vistnok nærmest til Historie og Literaturhistorie, fornemmelig den nordiske. Som Son af en i sin Tid indflydelsesrig Mand havde han i sin Ungdom havt

Samtidens og den nærmest foregaaende Tids Persener og Forhold, og som ældre vedligeholdt han fra sit affides Opholdssted Brevvevling med Davidens mest udmærkede Mand, saasom Hans Gram, Langebeck, Suhm, Schoning, Hjelmstjerne osv. Han optoges ogsaa som Medlem af Danmarks dengang og endnu mest anseede lærde Selskaber, først i det (1750) af Langebeck stiftede „danste Selskab til den nordiske Histories og Sprogs Forbedring“, dernæst i „Videnskabernes Selskab“ (1758) efter Forslag af dets Præsident, Grev Otto Thott.

Selv var ogsaa Deichmann Forfatter, om just ikke til store og omfattende Verker. Han udgav adskillige Afhandlinger, der optoges i det danske Videnskabers-Selskabs Skrifter, i hvilke hans dobbelte Interesser som Naturforsker og Historiker tildels fremtraede paa en Gang, idet han med Forskjærlighed beskæftigede sig med Norges Bergverks-historie, og f. Ex. skrev om det gamle Bergverk i Thelemarken og om Kongsbjergs Soloverks Oprindelse og ældre Historie. I det norske Videnskabsselskabs Skrifter har man paa samme Maade en Afhandling af ham om Falke og Falkejagt. Mere Interesse havde dog hans mange spredte Optegnelser, af hvilke intet udkom eller kunde udkomme i hans levende Live, men som senere leilighedsvis ere blevene udgivne. Man har vistnok ingen Grund til at antage, at Deichmann egentlig har levet noget Eneboerliv, thi i Forsgrund og dets Omegn fandtes detmindste i Deichmanns senere Aar en Kreds af ikke alene velhavende, men virkelig oplyste og dannede Gienomsbeddere og Ajobmand*) men nogen literær Cirkel havde han naturligvis

*) Se Claus Pabels's Autobiografi S. 126, hvor Egnens Forhold omtales i me-

ikke om sig. Det blev ham derfor en kjær Sydsjættelse at opkræve sine historiske Grindringer, ikke efter nogen Plan, men ganske som det faldt ham ind, dels i egne, dertil bestemte Protokoller, hvad man kunde kalde hans adversaria (af disse ere to ved Chr. Langes Dod erhvervede for Universitetsbibliotheket), dels som Tillægsbemærkninger i trykte Bøger. Fornemmelig er hans Exemplar af Worms „Lærde Mænd“ illustreret med en Mængde personshistoriske og literærhistoriske Antegnelser. En stor Del af disse Optegnelser ere allerede blevne trykte, saaledes hans Grindringer om Holberg (10 Gange), hans „Anmærkninger“ om Frederik IV (Soro Akademis Program for 1865 ved J. H. Bang), „historiske Optegnelser“ (i M. Birke-lands Meddelelser fra det norske Rigsarkiv I, S. 1—28); og et andet leilighedsvis i Norsk hist. Tidsskrift, i L. Daas Skrift „Det gamle Kristiania“ osv., ligesom ogsaa Carl Deichmanns udførlige Udkast til Faderens, Biskop Deichmanns, Livetsbeskrivelse har været Hovedkilden til Prof. Jens Woollers Bearbejdelse af dette Emne i Minnesyne. Nær beslægtede med disse Deichmanns Optegnelser er de Meddelelser, som han altid i sine Breve med stor Beredvillighed ydede Enhver, som derom henvendte sig til ham. I denne Henseende viste han sig forekommende og meddelsom lige indtil sin hoi Alderdom, og et indholdsrigt Brev til Suhm, fuldt af interessante Grindringer om Torfaus m. m. er skrevet tre Maaneder for hans Dod. En Probe paa hans

get anerkjendende Ord: „Forgrund er af alle smaa og store Steder, jeg har kjendt det eneste, hvor den fineste, mest urbane Berdenstone var forenet med adelig, blid, utvungen, ægte norsk Se. skab. lighed og Gjestfrihed.“

ligefremme og ukunstlede Brevstil vil man finde i det af Nyerup udgionne Skrift „Langebetiana“.

Biskop Deichmanns store Bibliothek maatte efter hans Dod gaa under Auktionshammeren, efterat Arovingerne havde faaet et uuaadigt Afslag paa sit Tilbud om at skjenke den faldne Storheds Boger til Kong Christian VI. Rimeligvis har Solnnen ved denne Leilighed erhvervet for sig adskilligt af den ham nærmestliggende Literatur og altsaa i en ung Alder lagt Grunden til sin egen beskedne, men dog meget værdifulde Bogsamling. Denne, der fornemmelig var rig i den fædrelandske Literatur, forogede han stadig, og den var visseelig hans sjæreste Eiendom. Han besluttede derfor, at den efter hans Dod ikke skulde adskilttes, og skjenkede den derfor til offentligt Brug for hans Barndoms og Ungdoms Hjemstavn, Kristiania. Testamentet udfærdigede han den 28de Februar 1780, et Par Maaneder før sin Dod. En Samtidig, den af sine ufortrodne Bestræbelser for et norsk Universitet besjendte Prest, Prof. J. N. Wilsø, fortæller i et Brev til Nyerup, at denne Donation „gik Udaringerne nær til Hjerte“. Med Bøgerne fulgte ogsaa Deichmanns af mangehaande, tildels meget kostbare, Rariteter, saasom Mynter, Kunststykke, Mineralier, Conchylier osv. bestaaende „Musenm“.

Bibliotheket udgjorde ved Overdragelsen til Byen omtrent 6000 Bind, fordelt paa kostbare Bøger, foruden en stor Haandskriftsamling*) og omtrent 100 Diplomer, nu forlængst trykte i Diplomatariet og tildels meget værdi-

*) Bl. a. hører hertil det eleganteste Bibelhaandskrift, der har tilhørt Erkebiskop Aklaf Volt, og som er beskrevet i en egen Afhandling af Prof. J. Kjøsted (Kristiania 1786).

fulde, hvilke Dokumenter sandsynligvis vilde have gaaet tilgrunde, om ikke Deichmann havde samlet og bevaret dem. I Begyndelsen fremfaldt den store Gave Glæde og Paasjonnelse i Norges Hovedstad, og det saameget mere, som Testator ogsaa havde legeret 2000 Rdl., hvis Renter skulde anvendes til Bibliothekets Forøgelse. Som det gjerne gaar, fandt ogsaa Andre Lyst til at følge Exemplet, og den nye Stiftelse fik snart en smuk Forøgelse ved Bøggaver fra Private, der stjenkede den sine Boger til Komplettering, saaledes bl. a. Justitsraad og Auktionsdirektor i Kristiania, J. F. Bartholin, der gav 1500 Bind. Bibliotheket aabnedes til offentligt Brug 1785 og daværende Konrektor Rosted blev Bibliothekar.

Men det varede ikke længe, inden Bibliotheket, skjønt det i Rosted vissest havde en hæderlig Bibliothekar, kom til at friste en rixt Skjebne. Kristiania forstod ikke et offentligt Bibliotheks Værdighed, og vilde ikke ofre saameget som en Skilling til Vedligeholdelse og Forbedring af en i sin Tid kostbar Gave. Lokalet var tilveiebragt i en Staten tilhørende Bygning (Stiftsgaarden), og en usjel Bibliothekarlon havde Kathe-dralskolen maattet rykke ud med, medens Reolerne osv. tilveiebragtes ved en Gave af Kongens Privatkasse. De Rosted i 1833 forlod Skolen, bevirkedes der en kongl. Resol. af 16de Januar 1833, som paalagde Skolens Rektor, uden nogen som helst Godtgjørelse, at fungere som Bibliothekar, et Arrangement, der karakteriserer sig selv. Bogsamlingen havde forlængst været og var fremdeles om-trent utilgjængelig, for en stor Del endog nedpakked i Kasser, efterat den nemlig 1803 var bleven flyttet fra sit forste Lokale, Latinskolen, og havde delt den-nes Husvoldhed i de Aar, da Skolen

hvert tredje Aar maatte flytte til Mangelsgaarden, eller senere til Thomsegaarden for at give Plads for Stortinget.

Imidlertid var Bibliotheket under disse Misligheder trods Kristiania Kommunes ravnemoderlige Forhold vorret ikke saa lidet ved private Gaver, og det fandt ogsaa i Rektoren, Prof. S. S. Bugge, en Bestyrer, der ialfald gjorde langt mere for dets Tarv, end man under de ovenfor ophyste Omstændigheder havde kunnet vente. Prof. Bugge foreslog nogle Aar senere en Sum (200 Spd.) bevilget af Bytassen til en brugbar Katalog, idet den ældre, af Prof. Rosted forfattede og udgivne, ikke længer var hensigtsvarende; men Byen havde ingen Lyst til en saadan Udtælling, og der blev derfor (1839) fra Kommunens Side bragt paa Bane, at — Byen skulde affaa hele denne Egen-dom til Universitetet, for altsaa at blive den koi. Det er overskødig at udvikle, hvor forsynet og urimelig denne Plan var, for ikke at tale om, hvor lidet passende en saadan Færd var ligeoverfor Deichmanns Minde. Planen blev da heller ikke udført, og Bibliotheket blev fremdeles overladt til sin Skjæbne, indtil der omsider tilveiebragtes et lidet Bidrag af Auktionsfondet til dets Husleie og Bestyrelse, hvorefter Bogerne omsider flyttedes fra Latinskolen til Borgerkolen, og Samlingen aabnedes 1846, efterat en Bibliothekar var bleven antaget. Til Samlingens Forøgelse, Indbinding osv. bevilgedes imidlertid ingen Ting, og man var i den Henseende henvist til Deichmanns Legat, der var omstrevet til 1000 Spd. Den, der kan erindre Bibliotheket fra denne og den følgende Tid, vil neppe kunne tilbageholde et Smil. Bibliothekaren var en meget paalidelig og noiagtig Forretningsmand, men forovrigt ganske illiterær, hvorover

forresten ikke kunde klages, naar Hensyn toges til den upassende lave Afslonning (50 Spd. aarlig). Bibliotheket forogedes kun med Bøger som „Bien“, „Stillings-Magazinet“, „Nises Arkiv“ og alstens „Læsefrugter“, og besøgte for det Meste af Skoledisciple og Haandverksfælle eller overhøret af et Publikum, der manglede Dannelse til at kunne bruge Universitetsbibliotheket, og var for fattigt eller for smaaligt til at bruge Leiebibliothekerne. Mellem disse Raantagere vandrede de forslidte og fedtede Exemplarer, som et dannet Menneske helst vilde være fri for at berøre, omkring i uophorligt Kredsløb og under Bibliothekarens kraftige og truende Formaninger om ikke yderligere at makulere og ødelægge dem. Man fik ogsaa en ny Katalog udgivet, som yderligere illustrerede de fortoivlede Forhold, en Katalog, der robede Mangel paa den tarveligste literære Indsigt.

Fra Borgerkolon maatte Bibliotheket efter nogle Aars Forløb flytte til Universitetsbibliothekets forrige Lokale ved Byens gamle Torv (nu det militære Enghus), og derfra maatte det efter ganske kort Tid igjen fortrække til en Baggaard i Hoppes forrige Gaard paa Torvet. Denne Gaard synes netop skabt til ikke at huse en stor Bogsamling, idet den ikke alene ikke er friliggende, men tillige er opfyldt med en Utallighed af Ildsteder; dog det fik jo ikke hjælp. Senere nomadiserede Bøgerne imidlertid videre til Magistratsgaarden og derfra til Studenterksamfundet, hvor de for Diebliffet befunde sig.

Imidlertid begyndte dog omfiden Sanden for kommunale Bibliotheker at vaagne i vort Land, og flere Pro-

vindsbyer stræbte at grundlægge saadanne fra nyt af. Og saa Hovedstaden, der forlangst havde en Stamme til et saadant Bibliothek i Carl Deichmanns lidet paafjionnede Stiftelse, har i den seneste Tid vist denne Sag Opmærksomhed. Man har indseet, at Kristiania ikke kan affærdige Kravet paa et Kommunebibliothek ved at henvise til Universitetsbibliotheket, der har et ganske andet Formaal, idet det er et videnskabeligt Nationalbibliothek, ikke en Bogsamling for „almennyttige“ Sager, Morstabsbøger, Oversættelser o. s. v. Derfor er for nogle Aar siden Bibliothekarposten bleven bedre aflønnet, et Bud antaget til Bibliothekarens Medhjælp, Annum betydelig forøget og den overordnede Administration lagt i Hænderne paa sagkyndige Mænd. Endnu er imidlertid meget at gjøre, inden det her omhandlede Bibliothek kan naa den Plads, som det burde tilstræbe, nemlig et værdigt Sekundbibliothek i Norges Hovedstad. Hvilkens Forskiel mellem det og et andet, mærkelig nok netop paa Aaret jevngammelt, oprindelig ikke saa meget større Bibliothek i vort Land! Vi sigte hermed til Videnskabselskabets Bogsamling i Throndhjem. Dets Stamme skjænkedes af Rektor Schorup, der havde arvet sin Formand Dals's Bøger, og testamenterede den samlede Masse til hint Selskab. Schorup døde nemlig netop samme Aar, som Deichmann, i 1780. Den throndhjemske Samling tæller nu omtrent 50,000 Bind, og det uagtet heller ikke dens Lary til alle Tider har været lige heldigt varetaget.

[Ordforklaring: Annum, et aarligt Bidrag; Sekundbibliothek, et Bibliothek af anden Rang.]

Østindiske Storbyer.

III. Lucknow.

Det frugtbare Kongerige Kuddh, 1100 geografiske Kvadratindele stort og beboet af 3 Millioner Mennesker, blev indtil Maret 1856 beherstet af en muhamedansk Kongefamilie, som dog allerede siden 1819 havde faaet sit selvstændige Regimente saa beskaaret, at den kun i Navnet havde nogen Magt, hvorfors den søgte Erstatning i de pompøse Titler: „Eierens Fader“, „Religionens Gjenopretter“, „Stjernernes Beskytter“ o. s. v. samt i den mest udsvævende Luxus. Denne Stregeregering ophørte ogsaa endelig ved Landets fuldstændige Indlemmelse i det britisk-indiske Rige. Endskjønt man ved den første Indtræden i Byen ikke mærker nogen Forskjel mellem den og de andre indiske Byer, aabner der sig dog et andet Billede, naar man er kommen længere ind og endelig har passeret Hovedporten. De brede, af en broget Menneskervrimmel belivede Gader omgives af høje, pragtfulde Huse i europæisk Bygningsstil; talrige Moskeer med prægtige Minareter*) og sørgyldte Kupler afveksle med Paladser i arabisk Stil; høje Haver med Slotte og Templer strække sig langt i det Fjerne lige til den rige, nye Bydel og vise, at Lucknow uvivlsomt er Indiens skønneste Stad. Langs Gumbhstoden, hvorover der gaar en Jern- og en stor Stenbro, fører en Gade til den rigeste Bydel, og her er det fremfor Alt den første uafhængige Herster Asoph ud Daulahs (1775—1797) Grav, som tiltrækker sig Opmarksomheden ved sine Vægges

simple Hvidhed og det behagelige Indtryk, man faar ved Synet af dens Taarne, Minareter og Soilegange. Den er opbygget af ham selv, og paa sine Grave anvende de rige Muselmænd uhyre Summer. De Levendes Boliger kan gjerne være smudsige og uhyggelige, naar blot de Dodes er prægtigt udsmykkede. Forgaarden er indeluftet af to skjonne Porte og prydet med dustende Haveanlag og pladstende Springvand i Marmorbasiner; derfra kommer den forundrede Fremmede til en bred Trappe, som fører op til den Flade, hvorpaa den egentlige Hovedbygning er opført. Denne er omgivet af en høvelbet Forhal, som fører to over hinanden liggende Soilehaller, og i hvis Hjørner der rager slanke Minareter og Smaataaane i Veiret. Fra Forhallen træder man ind i den høvelbete Hovedsal; i dens Midte straalere i Guld og Sølv det prægtige Gravmalk. Dette indre Rum har dog ved den umaadelige Overdaadighed, hoormed der er odset med ædle Metaller, Perler, Edelstene og alle Kostbarheder, som Ostens og Vestens Lande kan opdrive, større Lighed med en Bazar end med et Høvelsted for Døde. De forskjelligste Slags Glas-kupler, Kjekroner o. s. v. findes i en broget Forvirring stillede sammen med Trophæer af Sværd og andre Vaaben. Et Tigerpar af grønt Glas er en Gave fra Keiseren af China; en Sølvhest med Binger, Hesteoved og Paafuglehale bliver udgivet for den Hest, som blev sendt „Projeten“ (o: Muhammed) fra Himelen. Blandt en talrig Mængde Vaser, Bronzefigurer, Marmorstatuer og tusinde Slags Smaating finder man med Noie hen til Kongens og hans Gemalindes Grave, paa hvilke der er odset en Over-

*) Minaret, d. e. et rundt Taarn paa en Moskee eller et muhamedansk Bedehus.

flod af Edelstene og Perler. De store Eidesale er forsynede med Kupler og Balkoner, og i en af dem findes en Mødel af den store Profets (o: Muhammeds) Grav, udarbejdet i Guld og Sølv. Til Høje for Hovedbygningen haver der sig lette Forbygninger med Taarne og Soilegange, og en Moskee med to Minaretter og tre Kupler aflutter det i det Hele taget storartede Indtryk, om end vistnok Enkelthederne tildels er paafaldende og søgte og derved forstyrre det Heles Harmoni, saaledes som Tilfældet er næsten med alle indiske Pragtbygninger.

Kongen residerede afvekslende i de forskellige Paladser, og i hans Hovedslot, der bestod af en hel Del uregelmæssig forbundne Bygninger, udfoldedes en Rigdom og Pragt, der overgaar al Beskrivelse. Den af Guld og Edelstene lysende Throne havde en Værdi af mere end 10 Millioner Kroner. Kongens Jagtflot er bygget i en arabisk engelsk Stil; de luftige Varelsjer er overlæssede med europæiske Billeder, Mobler og Luxusartikler af alle Slags. Særdeles storartede var de kongelige Etalde, hvor der holdtes 200 kostbare Heste, flere Elefanter og Næshorn, de sidste bestemte til Dyrekampe. I andre Bygninger var der Plads for Løver, Tigre, Gazeller, Hyæner, Leoparder, Løve (o: Gaupen) og flere andre Slags Dyr, Alle bestemte til Jagt eller Dyrekampe. Disse Dyrekampe er et afsthyeligt Skuespil, som ikke desto mindre er meget afhjaldt baade af Damer og Herrer. Den sidste Konge i Rudh holdt i sit Menageri 16 stærke Tigre, bestemte til Kamp med Bøfler og Bjørne fra Himalaya. Paa en vidtstrakt

Stette ved den lille Gumtysflod er der indrettet en Kampplads, hvor Bædere, Antiloper og Elefanter optræde som Kæmpere. Kampen mellem Elefanterne er den mest storartede. Ved Krydderier og Brændevin bringer man Dyrerne i Næseri og fører dem derpaa mod hinanden. Efterat de længe har staaet over for hinanden, tage de et kort Tilsporang, fare mod hinanden med frygtelig Kraft, og i en voldsom Brydekamp med Tænder og Snabler skyver de hinanden op og ned, saa Jorden rytter. Den Stærkere trænger den Svagere tilbage, driver ham tilhids paa Flugt, forfølger Flygtningen i fuldt Trav og bider ofte Halen af den, hvis man ikke forhindrer dette ved at kaste Kaster og Sværmere ind imellem de Kæmpende. Det hændte undertiden, at det forfulgte Dyr gjorde en rask, uventet Vending mod Tilskuerne, der staa paa Flodbredden, saa de maatte kaste sig i Vandet for at redde sig. Kameler blivde ogsaa satte i Næseri og hidsejede mod hinanden i Tvekamp. Deres Kamp med Hals og Ben skal være et høist komisk (?) Syn; det lykkes dog ikke altid at faa dem til dette, hvormeget man end anstrenger sig. De slanke Antiloper søge under Kampen med Hornene at faa drejet Modstanderens Hoved til Siden; denne Kamp bruger man ogsaa for ved Hjælp af de tamme Antiloper at fange de Vilde, idet man fæster en Slynge med Blodder paa den tamme Antilopes Horn. Under Kampen vikler den Vilde sine Horn fast deri, og den Tamme staar strax stille, saasnart den mærker dette, og hindrer derved den fangne Antilope fra at flygte.

Literære Smaating.

III.

[Nedenflaaende Stykker (No. 8 og 9) er Prøver af madagasjiske Folkebidgning. Digtet „Benandro“ (No. 8) er oversat af Missionær Borchgrevink og optaget i „Norsk Missionstidende“ No. 4 for dette Aar, hvor det ledsages af følgende Anmærkning af „M. L.“ Redaktion: „I 1877 udgav Missionær L. Dahle under den engelske Titel „Malagasy Folk-Lore“ (Madagasjiske Folkesagn) en Samling af madagasjiske Folkebidgning, dediceret hans afdøde Ven, den bekjendte og fremragende Kjenner af sydafrikanske Sprog og Literatur, Dr. W. E. J. Bleek. Bogen har en engelsk Fortale, hvori Udgiveren redegjør for de Grundfætninger, han har fulgt under Samlingen, ved hvilken Missionærene Stueland, Wilhelmsen og Vorgen har ydet ham Bistand. Det Bedste af, hvad der er vojet frem paa den madagasjiske Folkebidgnings Jordbund, er her samlet, og vi haabe, at Udgiveren maa finde Tid til at levere en Oversættelse af denne stærke Samling (457 Sider Svo). De Prøver, vi her og i følgende Numre meddele, vil levere Bevis for, at Samlingen fortjener at oversættes. Det Arbejde, som Dahle selv og flere af hans Medarbejdere har lagt paa dette Verf, turde vel ogsaa være betegnende for vore Missionærens Forhold til det „Folkelige og Nationale“ hos vedkommende Hedningefolk. Vi har ikke kunnet tilbageholde denne sidste Bemærkning overfor de „Missionærkritikere“, der aldrig har seet Nøgen af en Hedningehytte, men som dog hjemme i sin Stue har opgjort sig den usforgribelige Formening, at de norske Missionærer ikke tilstrækkelig kjendte eller respekterede de „nationale Eiendommeligheder“ i sin Missionspraxis, og derpaa med megen Suffisance forelagt Almenheden sine Opdagelser Oversættelsen er nøyagtig og Versemaalet bibeholdt.“

R e d.]

8. Benandro.

Benandro, han var et høit elsket Barn,
Benandro, han var et høit elsket Barn,
Benandro var kjær som den eneste Son.

Men hor, en Dag kom Benandro frem,
Han gif til sin Moder og bad om Lov,
Han gif til sin Fader og bad om Lov:

„Na kjære, lad mig faa gaa afsted,
„Na kjære, lad mig faa gaa afsted!
„Thi alle Folks Børn er reist sin Vej.“

Da gav hans Fader ham saadant Svar
(Hans Moder, hun gav ham og samme Svar):
„Bliv rolig hjemme, gaa ikke bort!“

Men tænk, hvad Benandro saa svared igjen,
Ja, hor, hvad Benandro saa svared igjen:
„Na kjære, lad mig faa gaa afsted!“

„Na kjære, lad mig faa gaa afsted,
„Na kjære, lad mig faa gaa afsted!
„Thi alle Folks Børn er reist sin Vej!“

Da taled hans Fader og gav ham Svar
 (Hans Moder gav ogsaa det samme Svar):
 „Bliv rolig, Gut, og gaa ikke bort!

„Hvis mange Slaver Du gjerne vil ha',
 „Saa huff, at Din Fader har arvet en Slump,
 „Gaa ikke fra os, ulhdige Gut!

„Men er Du en slink og raapaselig Gut,
 „Da vil Du bli' hædret af Kongen" selv,
 „Og Folket vil undrende give dig R s!"

Dog atter Benandro gav saadant Svar:
 „Nei, kjære Fader, nei ikke saa,
 „Nei, kjære Moder, nei ikke saa!

„Men kjære, lad mig saa gaa afsted!
 „Men kjære, lad mig saa gaa afsted!
 „Thi alle Folks Børn er reist sin Vej."

Da atter hans Fader gav saadant Svar
 (Hans Moder gav ogsaa det samme Svar):
 „Bliv hos os; thi Du er vor Diesten!

„Besværlig er Veien, Du tænker at gaa,
 „Og farlige Sngdomme kan Du saa,
 „Bliv derfor hjemme, vor lille Gut!

„Dertil er der mange farlige Dyr,
 „Og Tjebur findes, den Vej Du gaar;
 „Vor Diesten, kjære, gaa ikke bort!"

Men atter Benandro gav samme Svar:
 „Nei, kjære Fader, nei, ikke saa!
 „Nei, kjære Moder, nei, ikke saa!

„Na kjære, lad mig saa gaa afsted!
 „Na kjære, lad mig saa gaa afsted!
 „Thi alle Folks Børn er reist sin Vej!"

„Ja ja, Benandro, saa h r mit Ord,
 „Ja ja, Benandro, saa h r mit Ord,
 „Drag kun, Benandro, drag kun afsted!

„Du blev forbudt, men vi magted Dig ei;
 „Vi raaded Dig godt, men Du lod os ei;
 „Derfor Benandro, gaa kun din Vej!

„Benandro, gid det maa gaa dig vel!
 „Du er jo Din Faders eneste Søn!
 „Du er jo Din Moders eneste Barn!

„Og Du, Taramainty*), adlyd vort Ord:

„Paa Veien vær ham i Faders Sted,

„Paa Veien vær ham i Moders Sted!

„Væi ham troilig, om søg han bli'r,

„Skulde han hungre, saa giv ham Mad,

„Skulde han tørste, saa giv ham Vand!“

Ei maaled hans Moder flere Ord

Ei heller hans Fader maaled et Ord;

Ehi væi var det elskede, eneste Barn.

Benandro, er Du da virkelig reist?

Benandro, er Du da virkelig reist?

Benandro, er Du da virkelig reist?

Ja tænkt, Benandro var dragen afsted,

Var negtet at gaa, men de magted ham ei;

Han vilde ei lyde Forældres Raad.

Saa blev Benandro alvorlig søg;

Langt borte paa Veien blev han søg.

Da talte han til dem, han havde fulgt:

„Ifakj**) holdt af mig, I tog mig med;

„Neny***) holdt af mig, I naried mig bort.

„Nu ligger jeg her, og I løber jer vei.“

Og atter talte Benandro et Ord;

Til Taramainty talte han saa:

„Du skal nu bringe mit Budskab hjem;

„Dette mit Ord maa Du bringe frem,

„Bring det til Ifakj og Neny med:

„Maromainty†) maa ikke slagtes,

„Maromena†) maa ikke sælges.

„Men se, her er mine otte†) Ben,

„Og se, mine Hænder med Fingre ti.

„Og begge Fodder med Tæer fem,

„De Ben maa Du bringe til Papa frem,

„Ja, bring dem ogsaa til Mama frem.“

*) En af Husets Slaver. **) Papa. ***) Mama. †) Maromainty og Maromena, hans 2 Indlingskøjer, kan oversættes med Svartji og Rødji. ‡) Overarm og Underarm, Baarben og Læggeben paa begge Sider. Det er nemlig Skik, at naar nogen dør paa Reise, vil han paalægge sine Ledsagere, om han har saadanne, som sin sidste Villie at bringe Benene ti bage til Familiegravnen.

Saa drog Tsaramainty hjem igjen,
 Til Faderen reiste han hjem igjen;
 Til Moderen reiste han hjem igjen.

Og da Tsaramainty var kommen hjem,
 Da, siger jeg Dig, da spurgte hans Far,
 Da, siger jeg Dig, da spurgte hans Mor:

„Hvor gaar det nu med Benandro vor?
 „Fortæl, Tsaramainty, hvor gaar det ham?
 „O, hvordan lever vort kjære Barn?“

„O ve! Benandro er dod! O ve!
 „O ve! Benandro er dod! O ve!
 „O ve! Benandro er dod! O ve!

„Men dette Ord bad han bringe hjem:
 „Se her mine Hænder med Fingre ti
 „Og begge Fodder med Tær fem.

„Og dertil oglaa de otte Ben.
 „Dem skal Du bære til Skaf frem,
 „Dem skal Du bære til Nævn frem.

„Maromainty maa ikke slagtes,
 „Maromena maa ikke sælges,
 „Og Jngen skal bære Sorg for mig!“

„O, ve!*) Benandro er virkelig dod!
 „O ve! Benandro er virkelig dod!
 „O ve! Benandro er virkelig dod!

„O ve! han var vort eneste Barn,
 „Vort Huses eneste Stotte var han,
 „For hans Skyld draf jeg det bitre Band!**)

„Du er borte, kommer Du ikke igjen?
 „Du er borte, kommer Du ikke igjen?
 „Du er borte, kommer Du ikke igjen?

„O ve, Benandro, o tag mig med!
 „O ve, Benandro, o tag mig med!
 „O ve, Benandro, o tag mig med!

*) Her begynder den almindelige Dødsklage, der hænges under stærk Hilen af de nærmeste Slægtninge og Husflaverne.

***) Sigter til den Siit, at naar Mødrene gaar frugtømmelige, pleier de at drikke forskjellige Slags Mediciner, som de tror skal bevare Barnet for Engdomme og andet Ondt.

„Over Dig, Venandro, bedrovet jeg er ;
 „Efter Dig, Venandro, længes jeg saart.
 „D tag mig, Venandro, at følge med Dig!“

* * *

L æ r d o m :

For, Du unge Barn : tænk paa Gutten Venandro. Adlyd din Faders Ord, og adlyd din Moders Ord. Thi diske er lige en Dyes Spark. Træffer det ikke, gjør det soimmel; træffer det, dræber det.*)

9. En Faders Formaning til sine Børn om at være slittige (et Slags Testamente til dem).

„Dette er den Formaning, jeg vil give Eder, I, mine Sonner og Dottre : Holder godt fast paa Spaden og Spinder slittigt! thi den Slittige er som tilovers blandt Folket, og den, som Intet besidder, er, som om han var fodt af en anden Moder (Slagtningerne ville ikke kjendes ved ham), — og selv om han staar over Andre i Ekjenhed, naar han staar under dem i Eiendom, saa vil Fjængen tro ham, naar han taler, eller tillade ham at gaa foran (den Forste i Rang gaar gjerne altid foran her, naar flere følges ad). Han bliver som en forældreløs Kalv, der forvirder sig hen til Randen af en Plantning : Selv den Barmhjertige jager ham bort, og den Hadste slaar og stoder ham. Han bliver som en Væder, man giver paa Kjøbet i en stor Handel (har ingen selostændig Betydning).

Og selv om han kunde gjøre sig en stor Vanddruffe af Baahirana (en liden Frugt af en Sort Vandkallier) eller en Skreppe af Horirika (en Sort meget blodkaal. Taleren nævner her just det Umulige), saa vil han dog, naar Msaramamtra (Fandroanaten)**) kom-

mer, forgjæves vende sig hid og did og ingen Ven finde, hvem han kan bringe Foræringer, eller som vil bringe ham nogen (Venner sende hinanden Foræringer paa den Tid). Han raaber mod Sonden : der er Kjendinger, men ingen Venner. Han raaber mod Vesten ; men Fjængen kjender hans Fader eller Moder. Han raaber mod Norden : der er Blodsforbundne (Saadanne, som have indgaaet Fatidra, Forbund, med ham), men Ingen af dem vil hjælpe ham at indspøbe sine Dode (NB. i Texten er der en Paranomastie, jeg ikke kan gjengive i Oversættelsen ; det er Skik, at, naar En dør, skal Slægtens Venner give lidt Penge til Ligklæder).

Det Barn, som ikke arbejder, — gaar det ned til Slaverne, stjæler det ; gaar det op til Byen, er det for at tigge ; gaar det ind i Huset, er der ikke en Saa (ikke et Korn at leve af) ; gaar det ud med sit Barn (her tænkes paa den Skik, at Modrene 1 Uge til 1 Maaned efter Fødselen gif ud med sine Børn, tog et Par Greb med Spaden, „viste Børnene omkring“ paa Gaarden o. s. v. ; det var ogsaa ved den Anledning Børnene fik Navne), har det ingen Gjodsti at vise det. Kongens Folk kan jo ikke sælges, men hvis saa var, had vilde man saa give for en sli-

*) Meningen er vistnok denne : En Dyes Spark er aldrig uden sin Virkning, enten det træffer eller ikke. Paa samme Maade vil Forældres Befaling altid have sin Betydning og træffe det Barn, som overtræder den, med fortjent Straf.

***) Fandroana, s: Mytaarsfejsten.

„Dovning“? Man opraaber ham for 6 Pence; thi han maa dog sagtens være 2 Shillings, men Ingen byder paa ham, værd saa Meget som en Hane.“ („Madam gaar ned til 1 Shilling, men Ingen vil have ham; — saa sæt ham da til Side 378).

Blandinger. — Nytt og Gammelt.

Fra Georgia. Vi erfare, at Hr. N. S. Hassel i Brunswick, Georgia, er udnævnt til Norsk og Svensk Vice-Konsul for nævnte Stat. Idet vi henviser til Artikkelen „Brunswick i Georgia“, som findes indtaget i forrige Nummer af „For Hjemmet“, vil vi bemærke, at hvis nogen af Læserne for Alvor tænker paa at flytte derned, vil han vistnok ved skriftlig Henvendelse til nævnte Konsulat kunne faa den nødvendige Underretning.

The Washington Monument.

The Washington Monument Association was formed in 1835, with Chief Justice Marshall as President. The association accepted a design from Robert Mills for a column 600 feet in height, being the highest building ever erected (excepting the Tower of Babel), and \$230,000 was subscribed to begin the work. The corner-stone was laid July 4, 1848. Work progressed slowly until the war, when it was suspended, after 174 feet had been built. After the war a survey made showed the foundations were unable to support the structure, and the whole of these were rebuilt without disturbing the erection. This occupied a long time, as it was necessary to do the work very carefully and thor-

oughly. Congress made an appropriation of \$200,000 to continue the work, and by Dec. 31 last the total height had reached 286 feet. Several more appropriations will be required and probably 20 years' time to complete the work. (N. Y. Times.)

At samle Frimærker i Tusendis eller Millionvis er som bekendt nutildags en ikke ganske sjelden Sport, der bl. A. drives til Fordel for forskellige velgjørende Stiftelser, idet der siges, at man i Udlandet kan faa ret klæftelige Beløb for slige Samlinger. I Berlin havde man ifjor Høst udstillet en Probe paa en interessant Anvendelse af en saadan Samling, ved hvis Forevisning der ialfald tjentes en ganske anseelig Sum til Bedste for en velgjørende Forening. I et Lokale i Keiserpassagen forevistes der nemlig et stort Mosaikbillede, sammensat af 74,536 Frimærker, der tilsammen bedækkede et Fladerum af 24 Kvadratmeter. Det har været et ganske betydeligt Arbejde at foretage denne Sammenstilling; thi for det Første ere de anvendte Mærker udvalgte af en Sammenstilling paa 400,000 Mærker, og dernæst ere de ordnede saaledes, at de som Helhed danne et eiendommeligt Monster. Bunden i dette bestaar af blegrode 10 Pfening-Mærker, og i

Midten af denne sees et schafbrættelig-
nende Monster, dannet af blaa 20 Pfen-
nings- og grønne 3 Pfennings-Mærker.
I dette sees den tyfte Rigssorn, der væ-
sentlig er sammensat af udenlandske Fri-
mærker af brun Farve. I Firantens
Hjørner er der anbragt smaa Medalsjo-
ner, ligeledes sammensatte af Frimærker.
En Bord af Frimærker er anbragt
udenom det Hele, og i denne læses for-
skjellige Indskrifter, svarende til Ord-
sproget: Mange Bække smaa gjør en stor
Aa, samt Navnene paa de fire Mænd,
der have udført Arbeidet. Ifte mindre

eiendommeligt end dette er det store Fore-
tagende, der skal nyde Godt af Indtag-
ten ved dets Forevisning. Det er
nemlig en „Reichsrechtshule“, hvis Navn
kun skal minde om den Maade at „fægte“
paa, der benyttes af Haandværksvende
paa sine Reiser, og som har sat sig til
Opgave ved Indsamling af Cigarspidser,
Frimærker o. desl. at gavne forskjellige
velgjorende Anstalter. Denne Forening
tæller 250,000 Medlemmer, hvoraf
10,000 i Berlin, og har et Fo:rd paa
55,000 Mark, skjønt Medlemmernes
Aarsbidrag kun udgjor 30 Pfenninge.

Gaader og Opgaver.

No. 225.

Naar det Forste haardt dig trykker,
Blic i Sind du lidet glad,
Og det kan ei kaldes Nykker,
Om du ei det Andet gad.

Er det Hele dig en Plage,
Saa er Skylden din, min Ven,
At du dine Ungdomsdage
Helst lod gaa unnyttet hen

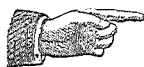
Hust, at hele Livet, Kjære,
Er ei Andet; om du gaar
Fra den ene, du vil lære,
Enat en strengere du saar.

(For Ungd.)

Oplosninger til No. 7.

No. 223. For Estertiden horer man Intet til det romerske Riges Overhoi:hed.

No. 224. MT.

Udgiveren beder venligst, at man ikke vil vente for længe
med at indsende sin Aarsbetaling for Bladet. Ifor bedes
de, som endnu skyldte for 1882 (og mere), uden videre Ophold at ind-
sende sin Restance og at sende den paa en betryggende Maade, saa at
Pengene ikke blive borte undervejs.

Adresse: A. Thronhjæn,

By 1014, Decorah, Iowa.

Indhold: Fjeldbondens Kone. — Dpdagelsen af Australien og Deca-
nien. — Carl Deichmann. — Ostindiske Storbjer. — Literære Smaating. —
Blandinger — Nyt og Gammelt. — Gaader og Opgaver.

R. F. Gibson,
JUSTICE OF THE PEACE,
INSURANCE, COLLECTING AGENT, REAL ESTATE.

Office in Adams Block, Winnebago St., DECORAH, IOWA.

G. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEYS AT LAW,
DECORAH, — — — — — IOWA.

Hans Johansen,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svober, Bidstler etc.,
forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Puder, Cøleringe etc.
Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA.

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffelevne samt
Kobber- og Blikvarer, Gaardsredskaber og Værktøi, Bygningsmaterialier,
saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie,
Kobber- og Blikvarer repareret. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

E. CUTLER ATTORNEY AT LAW & General Insurance Agent.
Office in Adams Block. DECORAH, IOWA.

Ældre Bind af „For Hjemmet“ (18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.)
— se næste Side.

J. T. RELF.
PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fjelds-Indsætninger, Stereoskop-Billeder etc.
Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn photograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder rettes af den udmærkede Kunstner, Hr. Eugene Austin. Afslæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Røntgenmerys Drugstore.
Decorah, Iowa.

Norfolk Hotel.

CHRISTIANIA HOUSE, tæt ved Washington St. Broen.
DECORAH, IOWA,

anbefales Rejsende af **Peder Jensen.**

Gode Staldrum findes til Afbenyttelse.

99 CENT STORE 99

Det smukkeste Udvalg af Galanteri-Varer i Deco-
rah, passende til Bryllups- og Hvitidspræsentier og en elegant
Samling af fulvpleterede Varer forefindes altid.
Her er ogsaa det rette Sted til at kjøbe Stamtbøger (Autographs), Pho-
tograf-Albums, Baser, Toilet-Gjenstande, Lamper, Speile og musikalske
Instrumenter. Billed-Kammer leveres efter Bestilling.

Agentur for Crown Sewing-Machine.

A. N. Bauck, Water St., Decorah, Ia.

 Real Estate for Sale. I have for Sale Town property
and improved Farms and can
suit almost any kind of wants in this line. The said property is situated
in and around the City of Decorah, Winnesbeik Co., Iowa. Prices low
and terms to suit purchaser.

Apply to
(13 t. f.)

E. P. Johnson,
Office in Adams Block, Decorah, Iowa.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilfalsg Briller de bedste
i Handelen. Pomme- og Stue-Uhre repareres smukt.
Løst ved Post Officet, Decorah, Iowa.

For 10 Cents sendes portofrit et Hefte, indeholdende
„To ældgamle Sange fornyede“,
nemlig **Solvtalvisen** og **Den guldne ABC**, 8 for 50 Cts., 20 for
\$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: A. Thronsfen, Dr. 1014, Decorah, Iowa.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

Efternævnte ældre Bind af „For Hjemmet“ er fremdeles at faa og sendes
til hvillensombest Adresser her i Landet ved Modtagelsen af vedføjede Priser, nem-
lig: 18de Bind („Pater Clemens“ og Gustaf Vasas Historie) for \$1; 19de
Bind („6 Aar blandt Indianerne“, en ung Piges Historie m. m.) for \$1;
20de Bind (Nordvestpascagens Opdagelse, mange mindre Fortællinger) for \$1;
21de og 22de Bind (hele Aargangen 1881, Familien Helbringen m. m.) for \$2;
21de Bind alene (Halvdelen af Familien Helbringen, meget andet Læsestof) for 40
Cents; 23de Bind (Peter Paul Bergerio, Anna Rofs, Skorduen, Skult i Gud
m. m.) for \$1; 24de Bind (Den Ugifte og Bambergys Reise i Mellemasien)
\$1. Alt, saa langt det rækker. Skulde et retroireret Bind være udsolgt, vil
et andet Bind blive sendt i Stedet. Naar Beløbet er under \$1, kan man sende
Stamps, men forsigtigt indlagte, saa de ikke klæbe sammen. (Et Bind er 12
Hefter).

Adr.: A. Thronsfen.

Box 1014, Decorah, Iowa.

Decorah Business College

tilbyder et omfattende praktisk Kuisus for \$25.00 (Terminens
Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst
hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer.
Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de
Aars-Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til
Bestyreren

JOHN R. SLACK.

Iver Larsen
sælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
I Brødrene Gulliksons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah = = Iowa.

12te Uargang af „For Hjemmet“
(21de og 22de Bind)

indeholdende den udmærkede Fortælling „Familien Hældringen“ samt 15 mindre Fortællinger, foruden meget andet interessant Læsestof, (24 Hefter, 720 store Sider) sendes portofrit for \$2.00. („Familien Hældringen“ koster alene omtrent \$3.00 i Bogladen.)

Adresse: **A. Thronsdjen,**
Box 1014, Decorah, Iowa.

My Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Tidens billigste Priser. Reparationer udføres.

Ligklister hæves paa Lager. Begravelser besjorges.

Nogle Rest-Ekemplarer af

Socrates's Forivarstale ved Platon

samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hefter af „For Hjemmet“) sendes tilforn portofrit for 35 Cents.

Adresse **A. Thronsdjen,** Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH IOWA**

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alleslags Kjøretøier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Verksted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

De Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedere) og for en Termin i Forhold. Koft billig.

Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

E. P. Haugen,

— Gier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg har fikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Dhr. J. W. Hoy, Thorvald Ropsland, D. G. Arnesen og R. W. Ridder.

E. P. Haugen.

~~~~~
Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

E. P. Haugen

S. O. WILSON, MERCHANT TAILOR,

Verksted tværs over for *Woolen Factory Store,*

DECORAH, - - - - - IOWA.

Et smukt Udvalg af Tøier til Klædninger just modtaget. Alt Arbeide garanteres.